

תשורה

מזכרת משמחת הנישואין
של

החתן הת' **מנחם מענדל**

והכלה מרת **לאה** שיחיו

רסקין

אור לכ"ב מנחם אב, ה'תשע"ז

כפר חב"ד, ארץ הקודש

Meser Katan Leheruha Gadol

©

Published and Copyrighted by Shlomo Raskin

The pictures are under the exclusive copyright of their creators

2017 • 5777

Printed in Israel

להארות, הערות ותיקונים

Meser.Katan@gmail.com 0585-770-585

עימוד ועיצוב: *y.w. graphicdesign*

ב"ה

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו, החתן
הת' מנחם מענדל עב"ג הכלה המהוללה מרת לאה שיחיו.

התודה והברכה לכל קרובי המשפחה, ידידים ומכרים, אשר הואילו לבוא לשמוח אתנו
ביום שמחת לבבנו, ולברך את החתן והכלה שיחיו, ואותנו כולנו, בברכת מזל טוב וחיים
מאושרים בגשמיות וברוחניות.

על יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע בחתונת כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית
זי"ע, הננו בזה לכבד את המשתתפים בשמחתנו בתשורה מיוחדת, והיא, תדפיס מתוך
הספר 'מסר קטן לאירוע גדול' - שעתיד לראות אור בקרוב בעזרת ה' ית' - בעריכת אב
החתן.

אודות תוכן הספר, אופן עריכתו וכו' ניתן לעיין במבוא דלהלן.

יהי רצון אשר תיכף ומיד ממש נזכה לקיום היעוד "עוד ישמע וכו' בערי יהודה
ובחוצות ירושלים. . קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה", בגאולה האמתית
והשלימה ומלכנו נשיאנו בראשנו.

משפחת ברוד
כפר חב"ד, ארה"ק

משפחת רסקין
פרנקפורט דמיין, גרמניה

אור לכ"ב מנחם אב ה'תשע"ז

מבוא

מסר קטן לאירוע גדול

צימאון רוחני רב ישנו בדורנו לשמוע את דבר ה'. כל אירוע המתרחש בחיק הקהילה, החל מלידת תינוק, עבור דרך חגיגת בר מצווה או חתונה, וכלה בימי אבל ונחמה - מצריך בפני השליח, הרב, הדרשן או כל מי שצריך לשאת דברי תורה בפני ציבור, דבר תורה, רעיון קצר וקליט, סיפור טוב או בדיחה ואמרה שנונה המתאימה לאירוע.

התוכן הרוחני הינו לב נשמת האירוע. משכיח את טרדות היום ומעורר בלהט וברגש רב את נשמות המשתתפים, בבחינת 'קול מעורר הכוונה'. פעמים רבות בוודאי אשר כל אחד מהעוסקים בענייני דרישה בקהל נתקל נואשות בחיפוש דחוף של 'הרגע האחרון' אחר דבר תורה קליט ומעניין הקשור לאירוע המתרחש.

בספר 'מסר קטן לאירוע גדול' נעשה לראשונה ניסיון, על בסיס עשרות שנות שליחות ואגירת חומר רב, ללקט תחת קורת ספר אחת - רעיונות, פנינים, משלים, מקורות וכו' המתאימים לזמנים ואירועים מיוחדים במעגל החיים. הספר נותן מענה גם להשתתפות באירועים ציבוריים בין דתות שונות, וכן ימי זיכרון וכד' שבהם חשוב ונכון לייצג את היהדות הנאמנה בכלל, וחב"ד בפרט, בעוז ובגאון.

הספר נערך בצורה נוחה לשימוש לקראת כל הרצאה. העיקר הוא ה"מסר" לפי הסדר של: מ' - מקורות, ס' - סיפורים, ר' - רעיונות. ברובם לא ידועים, מיוחדים ומגוונים. השתדלנו להביא את מראי המקורות בכתב כמו כן את המקורות בעל פה ששמענו כדי לקיים את המאמר 'האומר דבר בשם אומר מביא גאולה לעולם'.

במסגרת תשורה זו הננו מפרסמים מתוך הספר חלק מן הפרקים הקשורים עם בניית בית חדש בישראל: ווארט-אירוסין, שבע ברכות וחנוכת הבית.



ברצוני להביע, במסגרת זו, תודה רבה מקרב לב למסייעים הרבים לספר זה, אילולי הם - לא היה ספר זה בא לידי פועל.

לכל לראש, ברכה והערכה ומיוחדת להוגה הרעיון - שליח הרבי לפטרבורג, רב פעלים, הרב ר' בן ציון שיחי' ליפסקר, שעודד, המריץ ותמך לאורך כל הדרך.

תודה מיוחדת לאבי מורי הרה"ח ר' יהושע רסקין שליט"א, ולאחי השלוחים היקרים והנמרצים ר' אריה זאב ושמואל רסקין הי"ו, אלה עודדו וייסדו את הרעיון והבסיס לחיבור זה. יהי רצון שימשיכו לשאת חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם מתוך שפע בגשמיות וברוחניות ויצליחו בשליחות.

ספר זה הינו גם נר ומצבת זיכרון נצח לאמי האהובה והבלתי נשכחת, "אם השלוחים", מרת רבקה רסקין ע"ה, בת ר' אריה זאב ליפסקר ע"ה, נתבקשה לבית עולמה בי"ד מרחשוון תשע"ה.

יהי רצון שיתקבלו הדברים על לב השומעים ונזכה להיות לתועלת, שהדברים יישאו פרות ונחת רוח לרבי נשיא דורנו אשר הפך את כל השלוחים למנהיגי מדינות המכנינים את העולם כולו לימות המשיח, בקרוב ממש אמן.

הרב שלמה רסקין, פרנקפורט דמיין, גרמניה

מנחם אב, ה'תשע"ז

ווארט - שידוכים

מקורות

חשיבותה של מילה - "ווארט"

שגור בפי העולם שקוראים לקשרי שידוכים בלשון "ווארט", שפירושה בשפת האידיש היא 'מילה'.

כינוי זה לקשרי השידוכים מתבסס על דברי הגמרא במסכת קידושין (ט, ב) העוסקת בהורים המשדכים את בניהם זה לזה: "אמר רב גידל אמר רב, כמה אתה נותן לבנך, כך וכך, לביתך, כך וכך, עמדו וקדשו - קנו. הן הן דברים הנקנים באמירה". מגמרא זו רואים שישנה חשיבות רבה לדיבור האדם, אפילו למילה אחת, שהאמירה לבדה פועלת שההתחייבויות יחולו אף ללא מעשה קניין.

הגמרא בכתובות (קב, ב) מצטטת אף היא את הלשון הנ"ל, ומוסיפה ביאור: "בהיא הנאה דקא מתחתני אהדדי" - באותה הנאה שהם מתחתנים זה עם זה, גמרו והקנו אחד לשני, שכן "שארית ישראל לא יעשו עוולה", ולא ידברו דיבורים כאלו סתם ללא רצון אמתי להתחייב.

לפיכך נקרא טקס זה בשם "ווארט", משום שבטקס זה אנו מבטאים את הרצון ששני הצדדים יעמדו במילתם; ועל דרך הביטוי שאומרים אנשים שחפצים שיסמכו על הבטחתם: מילה שלי זו מילה.

קניין

זה שהתחייבויות ההורים חלים על אף שרק סיכמו את ההתחייבויות בפיהם בלבד

ללא מעשה קניין, הוא רק כאשר אחרי זה אכן 'עמדו וקידשו' כדברי הגמרא; אך גם טרם שעמדו וקידשו, נהגו לערוך לאחר הדין ודברים בין הצדדים מעשה קניין שמטרתו להביע שהדין ודברים היה רציני ושאכן בכוונת הצדדים להינשא.

מנהג זה מוזכר לראשונה ב'תרומת הדשן' (סוף סימן רז): "קיבלו קניין סודר שיינשאו יחד, קרוב הדבר שלא עלה על דעתם מעולם שיגמרו הקידושין על ידי חליפין, אלא קנו זה מזה שלא יחזרו בהן כמו שעושים כמה פעמים שקונים זה מזה על ידי סודר דברים שאין הקניין נתפס עליהן. . אין צריך כלום לקניין אלא עושים אותה כדי להודיע שמה שאמר וקיבל עליו לעשות אינו בדרך שחוק והיתול".

וכן כתב ב'בית שמואל' (סימן נא ס"ק י'): "וצריך לומר הא דעושין קנין במדינת פולין מן בעלי הדברים, אינו אלא לאמת הדברים".

סעודת הווארט

נהגו לערוך סעודת מצוה בשעת הקניין.

כותב אדמו"ר הזקן בהלכות ספירת העומר (שוע"ר תצג, א): "נוהגין שלא לישא אשה בין פסח לעצרת. . אבל מותר לעשות שידוכין בלא נישואין ומותר גם כן לעשות סעודה לאחר השידוכין", ויש אומרים שהכוונה היא לווארט ולסעודת הווארט.

חיוב סעודת ה'ווארט' על מי?

"ראיתי בטעמי המנהגים שחיוב עשיית סעודת ה'תנאים' [מנהגנו לערוך סעודה ב'ווארט' דווקא] שייך לחתן ונרמז בפסוק (בראשית כד, נג): "ומגדנות נתן לאחיה ולאמה ויאכלו וישתו הוא והאנשים אשר עמו", אולם בזמנינו נהגו בכל תפוצות ישראל שאבי הכלה עושה הסעודה וכן מנהג פולין, אך באשכנז נהגו שהוצאות הסעודה על שניהם".

(רזא דשידוכא - רוטשטיין עמוד קמ"ט)

טעם שבירת הצלחת

לאחר ה'קניין' נהגו לשבור כלי חרס, ומהטעמים לזה:

א. למעט השמחה, זכר לחורבן ירושלים.

ב. לרמז בעת לאחר הקניין שכמו שלכלי חרס אין תקנה לאחר שבירה (שלכן שוברים כלי חרס דווקא ולא כלי זכוכית וכיוצ"ב), כך גם בנוגע לשידוך, שלא כדאי לבטל שידוך.

ג. משום עין הרע.

(ישמח לב עמוד ל"ב).

ד. בכדי להבהיל את ציבור המשתתפים ע"י רעש השבירה ובכך שמחתם לא תהיה שלימה, וכעין הטעם הא' (שדי חמד אספת דינים ז, יב).

מדוע המחוננות שוברות את הכלי ולא החתן?

יש לומר שטעם החילוק שב'ווארט' המחוננות שוברות את הכלי ואילו בחופה החתן שובר אותו, הוא משום שב'ווארט' שמחת החתן עודנה מוקדמת ולא בשלימותה כיון שעדיין לא נפעל שום קנין מעשי, ולכן המחוננות שוברות את הכלי רק לזכר בעלמא, אבל בשעת החופה שמחת החתן בשלימותה, ו"במקום גילה שם תהא רעדה" (יומא דף ד' ע"ב), ולכן החתן הוא ששובר כוס בחופה.

(שם)

"ווארט" - כפי שהרבי רצה

את ה"ווארט" יש לעשות באופן צנוע. הרבי התנגד לעשות "ווארט" בצורה בזבזנית וראוותנית.

עושים קניין ושוברים צלחת מחרס על ידי האמהות.

אין מנהגינו לעשות תנאים בכתב בטקס הווארט, כדי שאם הצדדים יחזרו בהם יהיה קל יותר לבטל את השידוך מאשר באם יהיו תנאים ועדים.

את התנאים בכתב עושים רק סמוך לחתונה, ויותר טוב ביום החופה.

(ביום שמחתכם - הרב וקנין עמוד 566)

בדורות הקודמים נהגו לכתוב את שטר התנאים שבוע או יותר קודם החתונה, אך הרבי הנהיג לכתוב אותו ביום החתונה סמוך לחופה ממש, מהטעם הנזכר לעיל.

(אגרות קודש ח"ז אגרת א'תתפו; כפר חב"ד גל' 1430 עמ' 30)

פנינים

'ווארט' מן התורה מנין? בטקס קשרי השידוכים בין יצחק ורבקה את הפסוק (בראשית כד, נ): "ויען לבן ובתואל מה' יצא הדבר", ו"דבר" הוא לשון "דיבור" - ווארט.

קשרי שידוכין אינם אירוסין

ישנם כאלה שכשרוצים להודיע על קישורי תנאים בין חתן לכלה, כותבים ומפרסמים שפלוני בן פלוני ופלונית בת פלונית "נתארסו", שזהו פשוט ענין של 'עם הארציות'. מכיוון שב"אירוסין" נהיית האשה לאשת איש בנוגע כל הדברים וזה נוגע גם לדיני נפשות, מה שאין כן כאן, המדובר אודות ענין הנקרא קישורי תנאים, שם המובא בפוסקים.

(ממכתב הרבי ה' סיון תשכ"ט)

נישואין גורמים ל"ירידת הנשמה" שנית

כידוע, אצל חסידים אין עושים 'תנאים' לפני יום החתונה, אלא רק 'ווארט'. "ההסבר לכך" - אמר ר' מענדל פוטרפס - "לפי שנישואין גורמים ל"ירידת הנשמה בגוף" פעם נוספת, כידוע, והרי זו התמודדות עם הנפש הבהמית, ועם הנפש הבהמית אין עושים 'תנאים'! ה'בהמה' צריכה לשמוע 'ווארט': "אזוי און ניט אנדערש (כך ולא אחרת)"! ללכת קדימה ולא לסגת לאחור!"

(ר' מענדל, עמוד 350)

שורש אחד

הרה"ק ר' מרדכי מזוועהיל זצ"ל אמר: "מחותנים יש להם שורש אחד למעלה".
(מעיינות השמחה)

"יקר מכל יקר"

"הזמן לפני החתונה הוא יקר מכל יקר, כיון שההכנה אז משפיעה על כל משך החיים. תקוותי שישמור על הזמן למלאותו בתוכן של תורה ומצוות ובעבודת התפילה".
(אגרות קודש חלק י"ד אגרת ד'תתלו)

הכל מן השמים

על מאמר רז"ל: "ארבעים יום קודם יצירת הוולד מכריזין בת פלוני לפלוני" (סוטה ב, א), אמר הרבי נ"ע: לשם מה מספרים לנו חז"ל את מועד ההכרזה, שהיא ארבעים יום קודם יצירת הוולד? המועד נכתב בכדי להורות לנו שבעניין שידוכים אין להורים כל דעה והכל מן השמים.

(שמועות וסיפורים עמוד 166)

דקדוק בבחירת שידוך

רבי אברהם יושע העשיל מקאפיטשניץ זצ"ל אמר שבכדי להקים בית נאמן בישראל השתול על דרכי התורה והחסידות, ראוי לדקדק בבחירת שידוך כמו בבחירת אתרוג כהלכתו, שאדם שם כל מעיינו בו בבירור ודקדוק שיהא הדור ונאה בכל פרטיו וענייניו. (נטעי גבריאל עמוד כ"ב)

"מזל טוב" מכל הלב

המהרי"ד מבעלזא זי"ע אמר: לא מספיק שאדם מגיע לחבירו ושואל אותו כבדרך אגב: "מגיע לך מזל טוב?", אלא צריך לברך כל אחד בפרטיות בברכת 'מזל טוב', כי כל ברכה שאדם מברך את חברו צריכה להיות מכל ליבו ולא כמצוות אנשים מלומדה.

(שם, עמוד רע"ו)

סיפורים

מה שמכריזים מלמעלה אין לשנות

גביר אחד מחסידי רבי לוי יצחק מברדיטשוב אמר פעם לרבו: בני הגיע כבר לעונת השידוכים ורצוני בבחורה טובה שתתאים לו. אינני מבקש דבר, לא כסף ולא בגדים, ואדרבה - מוכן אני לסייע באם יחסר. האם מכיר הרבי בחורה טובה מבין משפחות החסידים?

אמר לו רבי לוי יצחק: אכן, לאחד מהחסידים יש בת צנועה ויראת שמיים וסבור אני שיהיה זה זיווג נכון. מציע אני לך לבוא הנה לחגים, שאז גם אביה מגיע לברדיטשוב ואז תפגשו ביניכם.

ברדיטשוב היה כורך ספרים עני שניסה למכור זמן רב ספר יקר ערך שהיה ברשותו, אך לא מצא קונה בעל יכולת לקנותו, משום שמחירו היה רב.

אמרו לו ידידיו: לחגים מגיע לעירנו גביר אחד מחסידי הרבי, הוא בוודאי יתעניין בספר ויקנהו.

אמנם, בהגיע החגים, התבייש הכורך להגיע אל הגביר ולהציע לו לקנות את הספר, לכן ניגש אל בתו, ביקש ממנה ללבוש בגדי שבת ולהציע לגביר בשם אביה לרכוש את הספר.

כשהגיעה הנערה לבית הגביר, היה בטוח הגביר שהנערה היא זו אשר הרבי הציע לו, והנה באה עכשיו כדי שיראה אותה, אבל כדי שלא לביישה - העלימו ממנה את מטרת בואה ונתנו לה את הספר.

הוא התחיל לשאול אותה אודות משפחתה ובירר עליה פרטים נוספים, ותיטב הנערה בעיניו, עד שהגיע לאביה וביקש ממנו להשיאה לבנו.

לאחר סגירת השידוך בא הגביר אל הרבי והודה לו עבור השידוך אשר הציע לו.

חייך רבי לוי יצחק ואמר: "כנראה שאת מה שמכריזים מלמעלה, אין לשנות".

(שמועות וסיפורים עמוד 247)

שידוך בערב יוה"כ

פעם בערב יום הכיפורים עם חשיכה, שלח החתם סופר זי"ע לקרוא לאחד מתלמידיו. הלה הזדרז להתייצב בפני החת"ס, משתאה לדעת מה ענינה של קריאה זו, בערב היום הקדוש.

בבואו לפני רבו, לא האמין למשמע אזניו. החתם סופר, רבן של ישראל, לא מוצא לנכון בשעה נעלית כזו אלא להציע לו כשידוך בחורה יתומה מבנות העיר פרשבורג. כל כך נדהם היה עד שאיבד את לשונו ולא הגיב לשאלה.

פנה אליו החת"ס כאב לבנו ואמר: הרי רק את טובתך אני רוצה, מדוע אינך משיב? התלמיד פרץ בבכי והשיב: הרי יודע הרבי שעני מרוד אנוכי, ואם אנשא לאותה יתומה עניה - חיי צער אחיה, ובני ביתי יחיו בעוני כל חייהם!

ענה לו החת"ס: אם תינשא לנערה זו, אני מבטיח לך כי ה' יפרנסך בכבוד וישלח ברכה והצלחה בכל מעשי ידיך כל ימי חייך.

כשמוע התלמיד כזאת, נתן הסכמתו בשמחה, ומיד שלח החת"ס שליח להביא לפניו מהרה את הנערה המדוברת ואת אמה.

תיכף ששמעו כי מדובר בבחור עני, הביעו השתיים את תמיהתן: הרי גם לנו אין מאומה ואיך נוכל לגשת לשמחת הנישואין ולבניין בית נאמן בישראל באם אין לנו פרוטה לפרטה?

הרגיע אותן החת"ס ואמר: אם תינשאי לבחור הזה, יתן לכם ה' שפע גשמי ורוחני רב ולא תצטרכו לעולם לידי מתנת בשר ודם, ולא לידי הלוואתם.

בשמוע הנשים את הבטחת הצדיק, הסכימו בחפץ לב, והשידוך נסגר בשעה טובה ומוצלחת.

קם החת"ס מכיסאו ואמר: "ברוך השם, איך האב מיט וואס צו גיין צו 'כל נדרי' [ברוך השם, יש לי עם מה לגשת ל'כל נדרי']", ומיהר לבית הכנסת לשאת את הדרשה שלפני 'כל נדרי'.

(מהקדמת הספר "נטעי גביראל")

ראיית הכלה ב"מראות הצובאות"

כאשר שידך הרה"ק רבי שלום מבעלזא את בנו הרה"ק רבי יהושע זצ"ל עם נכדת

הרה"ק מאפטא, בעל ה'אוהב ישראל' זצ"ל, גמר הרבי מבעלז את השידוך מבלי שיראה אף אחד מבני משפחתו את פני הכלה.

התפלאה הרבנית מרת מלכה ע"ה ושאלה את בעלה בתמיהה כיצד ניתן לסגור שידוך ללא ראיית פני הכלה.

השיב לה הרה"ק מבעלזא: בשמיים יש היכל בשם "מראות הצובאות". בהיכל זה חרוטות ושמורות כל בנות ישראל הצנועות והכשרות. כשראיתי שכלתינו כתובה שם - ברור היה לי שהיא ראויה לבני, אף מבלי להביט בפניה.

(שם)

לא סוגרים שידוך בגלל כסף

בעיר סיגעט היה דר הגביר ר' נפתלי האלפערט, שחשק בבנו של ה"ייטב לב" כחתן לבתו.

ה"ייטב לב" הסכים לשידוך, אך אשתו הרבנית סירבה ואמרה שאסור לעשות שידוך עבור כסף, וכל שידוך צריך לבחון קודם האם גם ללא הממון היית רוצה בו, ואם אתה סבור שלא - אל תסגור את השידוך גם בעד כל ממון שבעולם, וכמו שאמר רבינו המאירי: "אל תיקח אישה לממון או ליופי, כי הכל ילך וישאר, אך הדופי..."

(שם, עמוד כ"א)

סימן משמים ששידוך מוצלח

פעם נכנסו שני חסידים אל הרה"ק ר' דוד משה מטשורקוב זצ"ל בשאלת שידוך המדובר ביניהם, ונתן הרב ברכתו לגמור השידוך בשעה טובה ומוצלחת.

כשנפנו לצאת, אמר להם: אינני בעל רוח הקודש ולא שמעתי הכרזת בת קול מהשמים שזהו הזיווג הנכון, אך מקובלני מבית אבא זי"ע שבענייני שידוכים כאשר באים שני הצדדים יחדיו עם השאלה - זהו סימן שהזיווג הוא מן השמים, אך אם הזיווג הוא אינו נכון, כבר מסבבים מלמעלה שיתבטל השידוך.

כן מובא בשם כ"ק אדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל, שמן השמים נותנים בלב האב למצוא את הזיווג הנכון.

(שם)

לשידוך הולכים בלב שלם

סיפר לי השדכן הרה"ח ר' חיים דוד בלום ז"ל ששמע מבעל המעשה, שאחד בא לשאול מכ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע אודות הצעת שידוך שהגיע אליו, שבהצעה אמנם אין חסרון, אך ליבו מסרב לה.

ענה לו המהר"א: מקובלני מאבותי שלשידוך חייבים ללכת בלב שלם - החתן, הכלה ואפילו המחוננים. אם הלב מסרב - שידחה את ההצעה.

(שם, עמוד צ"ח)

זיווג שלא נגמר - סימן שלא התחיל

סיפר חסיד אחד בשם הרה"ק מהר"ש מזעוויהל, שפעם הציעו שידוך לאחד מצאצאיו שיחיו ורצה להמשיך ולסגור את השידוך, אך קיבל הודעה מהשדכן שהצד השני לא מעונין להמשיך, משום שהם חושבים שהשידוך אינו מתאים.

אז אמר הרב שצריכים להודות מאוד להשם יתברך על כל שידוך שמקבלים בו תשובה ברורה מהצד השני, תהיה התשובה אשר תהיה, אפילו שלילית, כי ההחלטה בנידון היא קשה ומצערת, אך כאשר הצד השני מחליט בשבילך - נפטרת מהספק ו"אין שמחה כהתרת הספיקות".

אמנם, חלילה מלקבל את הדבר כאילו מצא בי הצד השני איזה פגם, משום שאין זו אלא הוראה ברורה מלמעלה שהשידוך אינו מתאים, כי זיווג שלא נגמר - סימן שלא התחיל...

(שם)

שידוך בתוך המשפחה

יהודי אחד בא לשאול את פי הגאון רבי העניך פאדווא זצ"ל אודות שידוך מוצלח שהציעו לו, אך הוסיף שהמשודכת היא קרובת משפחה רחוקה שלו והוא מפחד לסגור את השידוך, והמליץ לו הגאון לוותר על ההצעה.

כשנכנסתי אחר כך אל הגאון, שאלתי אותו האם לדעתו אין לעשות שידוך של קירבה רחוקה שכזו.

ענה לי הגאון: אני סובר שאין בכך שום בעיה, אבל אם אותו אדם אכן ישתדך עם

הבחורה ההיא - כל דבר שלא יקרה הוא יתלה בכך, ולכן לא כדאי שיעשה שידוך שבו הוא מפחד ממהו.

(שם, עמוד קכ"ד)

הכלה היתומה שאביה השתתף בחופתה

הרה"ק ר' נחום מטשערנאביל השיא את בנו הרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל עם בתו היתומה של הרה"ק ר' אהרן מקארלין זי"ע.

בעת כתיבת התנאים, הסתפקו הצדדים את מי לכתוב כעומד מצד הכלה, אך ציווה ר' נחום לכתוב שאבי הכלה ר' אהרן עומד מצד בתו, למרות שכבר נמצא בעולם האמת.

הרה"ק ר' מנחם מענדל מוויטעבסק כובד בקריאת התנאים וכשהגיע לתיבות: "ר' אהרן העומד מצד בתו הבתולה" - התעלף.

כשהעירוהו סיפר כי התעלף מפחד, משום שראה את ר' אהרן עומד לידו, ולמרות שכבר ראוהו כמה פעמים עד עתה - מעולם לא ראה את פניו מאירות כפי שהאירו עתה.

(שם, עמוד רע"ב)

"מזל טוב" - כולל כל הברכות

לפני חתונת הגאון הגדול רבי משה שמואל שפירא ז"ל בירך הגרי"ז מבריסק את כלתו של הגרמ"ש בברכת 'מזל טוב'.

שאלה אותו הרבנית ליפשע פיינשטיין: מדוע אתה מברך אותה רק ב'מזל טוב' ולא בברכות נוספות?

נענה הגרי"ז זצ"ל ואמר לה: 'מזל טוב' זו הברכה הגדולה ביותר, כי בה כלול הכל.

(שם, עמוד רע"ו)

משמים מחליטים אצל מי יברר

שאלו פעם את הרה"ק בעל ה'בית אהרן' זי"ע (ויש המביאים זאת גם בשם הרה"ק ה'דברי יחזקאל' משינאווא) מדוע צריך לברר על שידוך לפני שעושים אותו, הרי ממה נפשך: אם שואלים ידד של זה שמבררים עליו - יגזים הוא לטובת חברו ולא נדע האמת, ואם שואלים שונא - יגזים הוא לרעה, ושוב לא נתבררה האמת, אז מדוע יש עניין לברר, כשכל אחד עונה לפי נגיעתו באדם?

ענה להם ה'בית אהרן': באם השידוך הוא טוב - מלמעלה ישלחו את המברר אל הידידים כדי שישמע דברים טובים, אך אם השידוך הוא אינו טוב - מן השמיים יסבבו את האדם אל השונאים, כדי שישמע את הדברים שאינם טובים ולא יסגור את השידוך. (נטעי גבריאאל)

רעיונות לדרשה

האחריות בשידוך

גודל האחריות בשידוכים אנו למדים מאברהם אבינו, שראה לנכון להטיל את השליחות למציאת שידוך לבנו יצחק על עבדו אליעזר, שהיה זקן ביתו והיה דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים.

אמנם, אף שהיה אליעזר עבד נאמן והתעלה במעלותיו, לא הסתפק אברהם בנאמנות גרידא, אלא השביעו בנוסף בה' אלוקי השמים והארץ שלא יקח חלילה לבנו אישה שאינה ראויה לו.

אף כאשר העבד מוסיף ושואל: "אולי לא תאבה האשה ללכת אחריי" (בראשית כד, ה), רואה אברהם לנכון להוסיף לו: "הישמר לך".

כך היא דרכה של שליחות השידוכים. מאברהם למדים אנו את החשיבות של מציאת השידוך הנכון, ומשליחות אליעזר למדים אנו כיצד צריכים ללכת ולצעוד בדרכי השידוכים, כי מעשה אבות סימן לבנים.

נעשה אנחנו חסדים כמעשי רבקה, ויזכנו הקב"ה בניסי השידוכים והזיווגים, שכולם ניסים טמירים ומופלאים.

כן מצינו מהשוואה למעשה של אליעזר ורבקה, במדרש רבה איכה, מעשה ברבי יהושע שהיה מהלך בדרך מצא תינוקת עומדת ממלאה מן העין, אמר לה השקיני מים, אמרה לו לך ולחמורך אשקה, כיון ששתה ופנה לילך, אמר לה בתי עשית כמעשה רבקה, אמרה ליה אני עשיתי כמעשה רבקה, ואתה לא עשית כמעשה אליעזר...

(נטעי גבריאאל עמוד י"ג)

מדוע לא יפגשו הצדדים בין השידוך לחתונה

כ"ק האדמו"ר מסאטמר זצ"ל אמר: אמרו חז"ל: "ג' חינוות הן - חן אשה על בעלה..." (סוטה מז, א), וכן זה נמשך ממנה עליו ומתפשט משניהם על כל משפחתם וידידיהם, וגורם שימצאו חן בעיני כולם ובכל מה שיעשו ויאמרו יראו בהם רק את המעלות, וכל החסרונות ייעלמו.

לכן נכון המנהג שאין מזמינים אותם בחליפין לשבתות ומועדים קודם החתונה, החתן לבית הכלה והכלה לבית החתן, משום שמציאת החן שורה רק לאחר הנישואים, ולכן כאשר הם בבית הצד השני - כולם מסתכלים על כל דבר שהם עושים וכשידקדקו אחריהם בוודאי ימצאו חסרונות, כי אין אדם מושלם ללא חסרון, ומה שיצא מזה הוא לא טוב ולא מועיל.

(נטעי גבריאלי)

סגולת התפילה ב'עמוקה'

ה'פני מנחם' מגור זצ"ל ביאר פעם על דרך הצחות את הסגולה למעוכבי שידוך שיתפללו בקברו של ר' יונתן בן עוזיאל, ואמר שלעיתים שידוך מתעכב מחמת שמחפשי השידוך "גאוותם שחקים" ועיניהם גבוהות כעוף הפורח ולכן הם לא מוצאים שידוך. ומצינו על התנא יונתן בן עוזיאל שבשעה שהיה יושב ועוסק בתורה - כל עוף שהיה פורח מעליו מיד היה נשרף, הרי שגם ההשתטחות על קברו הקדוש שורפת את גבוהות הלב והעיניים, ומכיוון שמשפיל דעתו - זוכה לישועה.

עוד טעם שיורדים ל'עמוקה' לקבר התנא יונתן בן עוזיאל, מרומז בגמרא: "נחית דרגא ונסיב איתתא" (יבמות סג, א) - רד מדרגתך ושא אישה. ולכן הולכים ל'עמוקה', כי על ידי שישפיל את עצמו ולא יהיה גאוותן כל כך, יוכל להשיג ולמצוא את זיווגו, וכבר אמרו חז"ל (בבא בתרא צח, א) שהיהיר לא מתקבל אפילו על בני ביתו...

דבר נחמד נוסף שמעתי במעלת ר' יונתן בן עוזיאל בנוגע לשידוכים, שב'תרגום יונתן' על הפסוק: "לא יחבל רחיים ורכב" (דברים כ"ד ו'), מתרגם ר' יונתן: "ולא יהוי גבר אסיר חתנין וכלין בחרשין - שלא יהיה אדם מכשף זוג שלא יוכלו לחיות יחד; שמכאן רואים שבעל המימרא דאג להרבות בתים נאמנים בישראל ובוודאי שגם מקום מנוחתו מסוגל לזה

(שם, עמוד ק"ה)

קשה זיווגן כקריעת ים סוף

מדוע אמרו חז"ל בגמרא (סוטה ב, א) שקשה זיווגן של אנשים דווקא כ'קריעת ים סוף'?

ומצינו בזה כמה ביאורים:

א. בקריעת ים סוף הקריעה הייתה בשני צידי הים, כמו שנאמר: "והמים להם חומה מימינם ומשמאלם" (שמות יד, כט), אך בנוגע לקריעת מי הירדן מצינו שהנהר נבקע רק בצדו האחד, כמו שכתוב: "ויעמדו נד אחד" (יהושע ג, יג), ובזיווג - החיבור קשה משני הצדדים, מחמת שהם רחוקים זה מזה.

ב. זיווג הוא דבר לא טבעי, כי טבעי האנשים מחולקים זה מזה, והאפשרות לחיבור ביניהם היא למעלה מהטבע, כמו שקריעת ים סוף הייתה דבר על-טבעי.

ג. ידוע ששם י-ה מחבר איש ואשה ביחד, ובקריעת ים סוף כתיב "עזי וזמרת י-ה ויהי לי לישועה". (שמות טו, ב).

ד. זיווג הושווה דווקא לקריעת ים סוף משום שגם בזיווג מצינו עניין של פרידה, כמו שכתוב: "על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו, ודבק באשתו והיו לבשר אחד". (בראשית ב, כד).

ה. כמו שנחשון בן עמינדב האמין בה' שהוא כל יכול וקפץ למים בלי חשבונות יתרים ועל ידי זה נקרע הים, כן הוא בענייני זיווגים, שבאמת כל זיווג מוכן כבר ארבעים יום קודם יצירת הוולד וצריך האדם רק להאמין באמונה שלימה שהקב"ה לא יעזבה וימציא לו זיווגו וכל דבר שהוא צריך לו, ואז יתעורר עליו חסד עליון וינתן לו כל הטוב הצפון לו.

ו. על דרך הצחות - קשה זיווגו של אדם משום שהוא רוצה המון כסף, כמו ביזת הים שהייתה לאחר קריעת ים סוף, וכמו שלבני ישראל היה ניסיון בביזת הים, שלא יכוונו לבזוז את ממון המצריים אלא להתקדם לעבר קבלת התורה, כך הוא בזיווג, שעל האדם יש ניסיון שלא ישא אישה בשביל ממון והנאות החיים אלא לשם שמים, והוא ניסיון גדול כקריעת ים סוף.

ז. הצמח צדק (מאמרי הצ"צ תרט"ו עמ' עט) כתב שהקושי בקריעת ים סוף אינו כל-כך בעצם קריעת הים כמו החיבור של שני הפכים ים' ו'יבשה', ומבחינה זו קריעת ים סוף גדולה יותר מבריאת העולם שהייתה אמנם נס גדול ומופלא אך לא נשאה בחובה חיבור של שני הפכים.

זיווגו של אדם הוא פעולה של חיבור של הפכים ומהויות שונות, ולא רק יצירה חדשה כבריאת העולם, ולכן נמשל לקושי של קריעת ים סוף ולא לקושי של בריאת העולם.

ח. האדמו"ר מצאנו פירש שמצינו בחציית ים סוף שכל הדרכים היו באורך שונה, שהרי בני ישראל יצאו ונכנסו מאותו צד וכל הדרך הייתה בעצם כחצי עיגול, ומוכרח שאורך הדרכים היה שונה, וכך הוא גם בנוגע לזיווג, שלאחד יבוא הזיווג בנקל ולאחד יתמהמה.

ט. ה'אור החיים' (שמות יד, כז) כתב שלאחר מתן תורה חוקי הטבע כפופים לכוח התורה, ולכן הנהר חלק את מימיו לרבי פנחס בן יאיר (חולין ז, ב) והנס הגדול בקריעת ים סוף היה כיון שהוא התרחש קודם מ"ת.

נמצאנו למדים, שבכוח התורה ניתן להתגבר על חוקי הטבע ולחולל כעין קריעת ים סוף; וזהו הדימוי:

מי שחסר לו בכוח התורה, מי שכל מעלתו היא בהיותו 'אדם', יקשה עליו למצוא זיווג כקושי בקריעת ים סוף לפני מ"ת - קשה זיווגו של אדם' וכו'; אך בחור שיש לו כוח התורה, מוצא שידוך בנקל יותר, כפי שמי הנהר נחלקו לרפב" בכוח תורתו.

"ענבי הגפן בענבי הגפן"

הגרש"ז אויערבאך זצ"ל ביאר ואמר שמה שהמשילו ענין זיווג איש ואשה לענבי הגפן הוא כי עץ הגפן לא יכול לעמוד בפני עצמו, אלא מוכרח להיתמך תמיד בעצים אחרים, כדמצינו במשנה: "המדלה את הגפן" (כלאים פ"ו מ"ג). וזה הוא שבח לאיש ולאשה כאשר הם מיוסדים ונתמכים על דרכי האבות והאימהות הקדושים כל הזמן, כמו שנאמר: "מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו" (במדבר כ"ג ט').

ועוד יש לומר: הגפן שונה מכל הפירות בכך שהמשקה היוצא ממנו משתנה למעליותא, ולא מברכים עליו "שהכל" אלא "הגפן", דלא כשאר משקי הפירות שנחשבים כזיעה בעלמא, ולזה מרמזים האנשים בברכה: "ענבי הגפן בענבי הגפן", שבדומה לגפן - פירות זיווג זה ישתנו לעילא ולעילא וישתבחו מדור לדור.

עוד פירוש יש לומר: חז"ל מדמים את זיווגו של האדם לענבי הגפן דווקא, לפי שפרי הגפן יכול להיות יין - שהוא המשקה המשובח ביותר, אך יכול להפוך גם לחומץ, שהוא רע ביותר.

כמו כן ביין גופא: היין יכול לפקח דעתו של אדם באם הוא שותה בדעת ובתבונה,

כמאמר חז"ל: "חמרא וריחני פקחין" (יומא עו, ב), אך מאידך - אם שותה בלא חשבון, היין יכול לשכר את האדם ולשבש את דעתו, וכלשון חכמינו זיכרונם לברכה: "יש שותהו וטוב לו ויש שותהו ורע לו" (ברכות נז, א).

(שם)

קניית שעון כמתנה לחתן

א. רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע אמר שהמנהג לתת לחתן שעון כסף הוא משום שהשעון מורה על תשובה, שהרי שעון בהתחלה עובד מצוין וכשהוא מתקלקל - נותנים אותו לשען שיפתח אותו מבפנים, יחפש את מקור התקלה ויתקן אותו.

כך היא גם עבודת התשובה. ה' ברא את האדם ישר, אך יתכן שבמהלך הזמן ייפגם אצלו משהו. ומהי תקנתו? יפשפש בעצמו, ישבור את ליבו וישוב מחטאו ועל ידי זה יתוקן חסרונו.

ב. אמרו בעלי המוסר שאין דבר המזכיר את יום המיתה כמו שעון, כי כל רגע אשר חולף ועובר לא ישוב יותר ומקרב אל המוות.

על כן, כשאדם נושא אישה, הרי אמרו חז"ל: "אבר קטן יש באדם, משביעו - רעב" (סנהדרין קז, א), וזהו נסיון גדול - על כן צריך תחבולות נוספות לבטל את היצר הרע ולהכניעו, ולכן נותנת לו הכלה שעון.

ג. ה'פני מנחם' כתב שבדרך כלל העטיפה של החפץ שווה פחות מהחפץ עצמו, אבל בשעון זהב - עטיפת הזהב של השעון שווה יותר מהשעון עצמו.

אמנם, אין זה נכון, כי לשעון ערך סגולי רב, כי הזהב אמנם יקר, אך הזמן לא יסולא בפז, והשעון מורה על הזמן שחולף לבלי שוב ומרמז לחתן ש'דומה למלך' לנצל את שעות 'מלכותו' בכדי שירוויח מהם לכל ימי חייו.

ויש לומר שזה רמוז במדרש במדבר רבה (פרשה י"ב), שכותב: "'רפידתו זהב' זו הארץ שהיא מעלת פירות הארץ ופירות האילן שהן דומין לזהב מה הזהב הזה כו' אף פירות הארץ כו'", כלומר, המדרש משווה בין זהב לפירות - שצריך שהזמן יעשה פירות ולא ילך חס ושלום לאיבוד.

(נטעי גבריאל עמוד 365 - רזא דשידוכא עמוד 254)

אהבה אמתית

סטודנטית נכנסה לרבי לאחר שקראה ספרי רומן רבים, שאלה את הרבי מהי 'אהבה' ושיתפה את הרבי בעובדה שהוצעו לה הצעות שידוך רבות אך אף אחת מהן לא מושכת את ליבה.

אמר לה הרבי: אהבה היא לא אותו רגש מדהים ומסנוור שמצויר בספרי האהבה. ספרים אלו לא מבטאים חיים אמתיים, אלא בונים עולם דמיוני של רגשות מעושים. בחיים הריאליים - המציאות שונה לגמרי. אהבה היא רגש שכוחו מתגבר ומתרבה במשך השנים, על ידי אכפתיות הדדית, חלוקת החיים וחוויותיהם זה עם זה והנכונות המשותפת לכבד אחד את השנייה.

"האהבה שמרגישים ככלה צעירה", המשיך, "זו רק ההתחלה. אהבה אמתית גדלה ומתחזקת על ידי המעשים הקטנים שבכל יום ויום, התחזקות איטית של הקשר. כששני חיים מתאחדים לאחד - מגיעים עם הזמן לפסגה, כשכל שותף לא יכול לדמיין עוד את חייו ללא השותף השני".

הרבי סיים וביקש מהסטודנטית להזיז הצידה את כל הדמיונות שקיבלה מקריאתה באותם ספרים והוסיף שרק אם תראה את האהבה באופן הזה - תוכל לבנות חיי משפחה טובים, שמחים ומשמעותיים.

לימים סיפרה הסטודנטית: "יצאתי מחדרו של הרבי מאושרת מאוד. הרבי ידע איך להיכנס לעולם של בחורה חולמת ומדומיינת ולשנות אותו מן הקצה אל הקצה. הוא ידע מה ואיך לומר. מילותיו, שיצאו מהלב, נכנסו עמוק ללבי. זהו הרבי שלי".

(תשורה משמחת משפחת רובין)

שבע ברכות

מקורות

מקור לעצם המנהג

"משה התקין שבעת ימי המשתה..."

(ירושלמי כתובות פ"א ה"א)

רבי יוסי אומר: מניין למדין שבעת ימי המשתה, מיעקב אבינו, כשנשא את לאה עשה שבעת ימי משתה שנאמר: "מלא שבוע זאת" . . רבי אומר: שבעת ימי המשתה מאין אנו לומדין, משמשון שירד לארץ פלשתים ולקח אשה ועשה ז' ימי משתה ושמחה, שנאמר (שופטים י"ד) ויהי כראותם אתו מה הוא אתו אוכלים ושותים עמו..."

(פרקי דרבי אליעזר פרק ט"ז)

חתן שנראה בו נגע, נותנין לו שבעת ימי המשתה לו, ולביתו, ולכסותו".

(מסכת נגעים פרק ב משנה ג)

הברכות

"מברכין ברכת חתנים בעשרה כל שבעה . . מאי מברך אמר רב יהודה בא"י אמ"ה שהכל ברא לכבודו ויוצר האדם . . קול מצהלות חתנים מחופתם ונערים ממשתה נגינתם בא"י משמח חתן עם הכלה".

(מסכת כתובות דף ז, ב-ח, א)

”רמז לברכת חתנים מן התורה, שנאמר ”ויברכו את רבקה“

(מסכת כתובות דף ז, ב)

”אין מברכין ברכת חתנים, אלא בעשרה גדולים ובני חורין, וחתן מן המנין, בין כשאומרים אותם בשעת נשואין בין כשאומרים אותם אחר ברכת המזון. . מברכין ברכת חתנים בבית חתנים אחר ברכת המזון, בכל סעודה וסעודה שאוכלין שם“

(שולחן ערוך אבן העזר סימן ס”ב סעיפים ד-ה)

למה דווקא שבע?

את המספר ”שבע ברכות“ בפירוש אנו מוצאים לראשונה ב’סדר רב עמרם גאון’: ”ואלו הן שבע ברכות...“, וכן הובאו שבע הברכות ב’הלכות גדולות’ וב’כלה רבתי’, והמונח: ”שבע ברכות“ רגיל בתשובות הגאונים.

(החילוקים בין אנשי מזרח לא”י - מרגליות, עמוד 144)

כשם שבבריאת העולם היו שבעה ימים עם השבת, כך תקנו לנו חז”ל שבע ברכות עם ברכת היין, שהיא כנגד השבת שצריכה להתקדש ביין בתחילתה ובסופה, וגם ימי השמחה הם שבעה.

(כד הקמח)

שבעת הברכות תוקנו כנגד שבעת המלאכות העיקריות שהאישה חייבת לעשות לבעלה: טחינה, אפייה, בישול, כביסה, הנקה, הצעת המטה ועשיה בצמר. דבר זה רמוז גם במילה ’שמחה’, שהיא ראשי-תיבות של: ’שבע מלאכות חייבת האישה’ לעשות לבעלה, ואם זכה - תהיה אשתו לו לעזר.

(רבי יהודה חלאווה)

כמו שהיו במתן תורה ז’ קולות דכתיב: ”הבו לה’ וגו’ קול ה’ על המים...“ תיקנו כנגדן ז’ ברכות בשמחת שבע הברכות.

(תשב”ץ קטן)

הסעודה

בשבעת ימי המשתה עושים סעודות פעמיים ביום, היינו י”ד סעודות, ובכל סעודה מברכים שבע ברכות שיוצאות ביחד צ”ח ברכות, כנגד צ”ח קללות שבמשנה תורה.

(חידושי הרי”מ, ליקוטים)

כמו שבחננוכת המשכן היו שבעה ימי מילואים, שבהם הקריבו קרבנות ונסכים לחנוכת המזבח, כך גם בנישואים, כשהשכינה שרויה ביניהם, צריך שבעה ימים לחנוך את משכן השכינה, ועושים בכל יום מהם סעודת מצווה זכר לקרבנות, ומברכים שבע ברכות על היין זכר לנסכים.

(התעוררות לחתן - אשכנזי, עמוד קס"ט)

פנינים

הזדמנות ללמוד

נוהגים האנשים לומר: נהוג לערוך בכל יום סעודת "שבע ברכות" בבית אחר, כדי שהחתן והכלה, אשר הולכים להקים בית נאמן בישראל, יראו איך מתנהל בית יהודי, וילמדו את הדברים הטובים מכל בית.

(אהל אברהם עמוד קמ"ח)

אישה - השמחה והברכה

שאלו את ר' שלום משאץ זצ"ל מדוע בתפילת שמונה עשרה, הכוללת בתוכה את כל בקשות בני האדם, לא נזכר בשום ברכה מאומה אודות זיווגו של האדם?

והשיב שזיווג רמוז במילים: "שים שלום טובה וברכה", שהרי אמרו חז"ל: "כל אדם שאין לו אישה שרוי בלא שמחה ובלא ברכה" (יבמות ס"ב ע"ב).

(בית שלום - מוסקוביץ, עמוד 162)

החופה כנגד המצוות

החופה היא הטלית, הקידושין הן תפילין של יד, טבעת הקידושין ששמים באצבע כעין השלוש כריכות באצבע, עטר לחתן כתפילין של ראש, וכנגד שבע ברכות החופה אנו כורכים שבע כריכות על הזרוע.

(יהל אור - פרשת פנחס)

חשיבותו של השלום

ב"שבע ברכות" יש שמונה לשונות של שמחה: "גילה, רינה, דיצה וחדווה, אהבה ואחוה ושלוה ורעות".

כל הלשונות הן בלשון נקיבה, לשון חלשה, חוץ מ"שלוה", שהוא לשון זכר. דבר זה בא ללמדנו שאם ה'שלוה' בין בני הזוג אינו חזק מאוד, אז כל שאר השמחות אינן שוות כלום.

(הרהורי שלמה - במברגר, עמוד 15)

בצלם אלוקים ברא אותו

המילים שאומרים ב'שבע הברכות': "אשר יצר את האדם בצלמו", מלמדות שצלם האלוקים שבחתן שלם, שהרי "חתן מוחלין לו על כל עוונותיו" (יומא ב' ע"א), ומשבחים אנו את הקב"ה על כך שברא את האדם בצלם אלוקים.

(אמרי קודש - קאליש, עמוד קנ"ב)

שבע ברכות - כשבעת ימי המילואים

כמו שבחנוכת המשכן היו שבעה ימי מילואים, שבהם הקריבו קרבנות ונסכים לחנוכת המזבח, כך גם בנישואים, כשהשכינה שרויה ביניהם, צריך שבעה ימים לחנוך את משכן השכינה, ועושים בכל יום מהם סעודת מצווה זכר לקרבנות, ומברכים שבע ברכות על היין זכר לנסכים.

(התעוררות לחתן - אשכנזי, עמוד קס"ט)

"שהשמחה במעונו"

"מעון" הוא הרקיע שבו כיתות של מלאכי השרת אומרות שירה בלילה ושותקות ביום מפני כבודם של ישראל, ושירה היא שמחה.

לפי זה מובן מדוע אומרים בברכת ה'שבע ברכות': "שהשמחה במעונו", כי השירה והשמחה הן ברקיע "מעון".

בערוך השולחן מבואר כי הברכה היא על שם שישראל מתברכים "ממעון", כמו

שכתוב: "השקיפה ממעון קודשך... וברך את ישראל" (דברים כ"ו ט"ו), ולכן אומרים שהשמחה היא "ממעונו".

(אוצר הידיעות עמוד ח')

השבוע אפשר לישון...

במדרש תלפיות מובא ש"חתן דומה למלך". מה המלך ישן עד ג' שעות, אף חתן מתאחר לקום ממיטתו בז' ימי המשתה.

(אמרי שמאי עמוד י"א)

שאין צורך ב'פנים חדשות' בשבת

הטעם שבשבת ויום טוב מברכים שבע ברכות אף על פי שאין 'פנים חדשות' הוא משום שבשבת מקבלים מאור פנים חדש ונשמה יתירה, והם ה'פנים חדשות'.

(שם)

הכנסת אורחים בשבת

"ביאור השייכות של אורח לשבת: החילוק שבין ששת ימי החול ליום השבת הוא - שבששת ימי החול עוסקים בענינים גשמיים, ואילו ביום השבת עוסקים בענינים רוחניים... וכיון שלפני השבת וגם לאחרי השבת עוסקים בענינים גשמיים, ורק בינתיים - במשך יום השבת - בטלים מההתעסקות בענינים גשמיים ומתפנים לעסוק בענינים רוחניים, והיינו, שבעצם שייך האדם לענינים גשמיים, אלא שלפי שעה פועל על עצמו "שלא להרהר כלל בעסקיו, אלא יהא בעיניו כאילו כל מלאכתו עשויה" אף שבעצם אינו אוחז בזה - נמצא, שביום השבת הרי הוא בבחינת "אורח".

(תורת מנחם כרך ז עמ' 278-9)

סיפורים

מעשה בפשיטה

שמחה גדולה שורה בחצר הרבי. אדמו"ר הזקן ורבי לוי יצחק מברדיטשוב נעשו מחותנים.

החופה נערכה ביום שישי. חסידים רבים התאספו לשמוח בשמחת אדמו"ר הזקן, ונשארו במחיצת הצדיקים גם לשבת ה'שבע ברכות'. בין החסידים היה גם החסיד המפורסם ר' שמואל מונקעס, והוא אף נבחר לשמש כ"בדחן" בחתונה.

בשבת בבוקר יעץ ר' שמואל לכמה מחבריו החסידים שלא כדאי להמתין עד שיסיימו המחותנים, אדמו"ר הזקן והצדיק מברדיטשוב, את תפילת השבת שלהם, שהלא אלו יתפללו באריכות גדולה.

"הבה נתפלל מיד עם אור הבוקר", אמר ר' שמואל, "וכך נוכל להתוועד בשמחה במשך כל יום השבת".

אמרו ועשו. התפללו הם מוקדם בבוקר, ופנו לערוך קידושא רבה כדת וכדין, לכבוד שמחת החתונה.

על השולחן הוגשו מגדנות, מאכלים ערבים, וגם "משקה" לא חסר. כך ישבו החסידים והתוועדו במשך כמה שעות. לקינוח הוכנה לסועדים פשיטה חמה. החסידים פתחו את התנור והביאו למתוועדים את הפשיטה המשובחת.

לרוע מזלם, התברר כי נפלה לידם דווקא הפשיטה אותה הכינה הרבנית בעצמה עבור המחותנים הקדושים.

בתום תפילתם של הצדיקים, כשהגיעה העת להגיש את הפשיטה, ראתה הרבנית כי לא נותר כל זכר ממנה.

זעקת שוד ושבר פרצה מגרונה. היא הבינה מיד מי גרם לכל זה והחליטה לבקש מאדמו"ר הזקן לגעור בר' שמואל "הבדחן" על שאינו יודע גבול לתעלוליו, עד שהעז לעשות מעשה כה נועז ומחוצף.

שמע הרבי את דברי אשתו הצדקנית, וקרא מיד לר' שמואל. עמד החסיד ר' שמואל באימה וביראה לפני הרבי, והרבנית החלה להרצות את כל טענותיה בשנית בפני ר' שמואל, בנוכחות הרבי.

"וכי יודע אתה כמה יגיעות יגעתי כדי להכין את הפשטידה המשובחת? וכי יודע אתה כי מחירה של הפשטידה יקר פי שמונה מכל שאר הפשטידות? כיצד מעז אתה לערוך ביזה ללא רשות, ולהוריק את כל הקדירה לתוך פיך?!", נזפה בו הרבנית.

"ומה טוען אתה?", פנה הרבי לר' שמואל.

"מצידי אין לי שום טענות", השיב ר' שמואל, "הפשטידה הייתה דווקא טעימה מאד..."

(הפרשה החסידית עמוד 275)

הניגון של ר' מיכל

סיפר כ"ק אדמו"ר הריי"צ: בסעודת ה'שבע ברכות' של חתונתי, באור ליום ח"י אלול תרנ"ז, דיבר כ"ק אאמו"ר [האדמו"ר הרש"ב] אודות הניגון המיוחס אל הצדיק ר' מיכל'ע מזלוטשוב, וכך סיפר:

הצדיק ר' מיכל'ע מזלוטשוב היה ממסדרי הניגונים לפני הבעש"ט, ומקובל בידינו שהבעש"ט כינה את הניגון הזה בשם 'ניגון התעוררות רחמים רבים'.

כ"ק אאמו"ר [האדמו"ר המהר"ש] סיפר לי ששמע מאביו ה'צמח צדק' בשם סבו אדמו"ר הזקן, שקיבל ממורו הרב המגיד ממעזריטש שנכח באותו מעמד: לפני הסתלקותו, הורה הבעש"ט לנגן ניגון זה, ולאחר שסיימו לנגן אמר: "אני מבטיח לכם ולדורותיכם שכל מי שינגן ניגון זה מתוך רגש של התעוררות תשובה, באיזה זמן שיהיה ובאיזה מקום שיהיה, אשמע אותו בכל מקום שבו אהיה (ישנם מלאכים שמביאים ידיעות ובשורות אל הנשמות), ואף אני אנגן עמו את הניגון ואעורר רחמים רבים על המנגן בעל-התשובה".

כ"ק אדמו"ר הצמח צדק היה רגיל לנגן בתפילתו ניגון זה בתקופות ה'רציניות'. כ"ק אאמו"ר [האדמו"ר המהר"ש] הסביר לי שנשמתי של ניגון זה היא "קשת רוח אנוכי", ותוכנו של הניגון הוא "ואשפוך את נפשי לפני ה'..."

(ספר השיחות תש"ג עמוד 169)

שבע ברכות אצל ה'בבא סאלי'

פעם הגיעו חתן וכלה לבית הרב הבבא סאלי (ר' ישראל אבוחצירא), לבקש את ברכתו לבניית בית בישראל.

כשנודע לרב שהחתונה הייתה אך לפני יומיים, ביקש מיד מהרבנית להכין לכבודם סעודת מצווה, ושלח לקרוא לאורחים ולממתנינים בביתו להסב עימם.

במשך הסעודה היה הרב שרוי בשמחה רבה, והרבה להשמיע דברי תורה ודברי חיזוק. לאחר הסעודה, כשביקש החתן לתת לרב "פדיון נפש" כנהוג, סירב הרב באומרו: "אדרבה, אתה בוודאי שקוע בחובות רבים עקב החתונה ומן הראוי שאני אתן לך כסף, ולא אתה לי".

הבאבא סאלי עשה זאת בכדי לחזק את הקשר וההערכה בין החתן והכלה, שהם המפתחות להקמת בתים נאמנים בישראל.

(אהבה ורעות - פיינהנדלר עמוד ה')

פלפולא דאורייתא מתוך ביטול

כשהשיא ר' עקיבא איגר את אחד מבניו בעיר לומז'ה, הסבו עמו בסעודת ה"שבע ברכות" כעשרים רבנים.

כשהגיעו סמוך לברכת המזון, ראה ר' עקיבא איגר שלא הזמינוהו לשאת דברי תורה, וכשהבין שהסעודה עומדת להסתיים - לא כבש את רעבונו וצימאונו לחדש בתורה, קם ודפק בעצמו על השולחן והכריז כי ברצונו לומר דבר תורה.

לאחר שסיים לשאת את נאומו ופלפולו החרף, נעמד לפתע רב אחד מהעירייה ויזנא וטען שישנה משנה במסכת עורלה שסותרת את כל יסוד פלפולו.

רעק"א התחיל לפרק את הקושיה בפלפולים שונים ועמד על דבריו, אולם לאחר ברכת המזון פנה במפתיע אל כל המסובים ואמר: דעו נא רבותי! אף על פי שתירצתי את דברי ודחיתי את סתירת המקשה - האמת היא כדבריו. היות שהשמעתי חידושי תורה מבלי שהתבקשתי מכם, הייתה זו התנשאות מצדי, ולכן נענשתי מהשמים מיד ונעלמה ממני אותה משנה.

(שם, עמוד רל"ב)

התענוג האמיתי

מסופר על הגאון רבי אורי קלרמן זצ"ל שאמר פעם כשהגיעו לברכת המזון בסעודת שבע ברכות: "הנה, עכשיו מגיעה המנה העיקרית"... מסיפור זה ניתן ללמוד שאפשר להרגיש עידון והנאה מתורה, תפילה, ברכה ומכל ענין רוחני, שהם התענוגים האמיתיים.

(בני חיל עמוד 38)

הוכח תוכיח

בהיותי בישיבה בסנדרלנד שבאנגליה, חגג אחד מתלמידי הישיבה את סעודת ה'שבע ברכות' שלו בהיכל הישיבה. במזרח ישבו ראשי הישיבה הרב לופיאן, הרב קאופמן ועוד גדולי עולם, ובצד ישבו שש נשים מבנות המשפחה ללא מחיצה, וישבנו ושרנו לכבוד החתן והכלה.

לפתע נפתחת דלת ההיכל, ובפתח ניצב אדם בעל צורה שהיה נראה כמלאך ה'. זקנו הלבן יורד על פי מידותיו, פיאותיו ארוכות והוא לבוש בקאפטן מיוחד.

הוא ניגש ישר אל המזרח ושאל מי הוא בעל השמחה. כשהתקרב הלה אליו, הרים שתי ידיו למעלה ואמר: אני מוחה נמרצות. איך העזתם לעשות סעודת שבע ברכות כשיושבות כאן נשים ללא מחיצה, ובפרט כשיושבים כאן בחורים? ומיד יצא החוצה, כשאיש לא יודע מיהו.

כשהגעתי לארץ ישראל וביקרתי בחסידות 'תולדות אהרן', ראיתי את היהודי הזה, ואמרו לי שהוא הרב שלמה בראנסדארפער, אביו של ר' מאיר.

הוא הקפיד על קדושה וטהרה כל חייו ולא היסס להעיר ולמחות בכל מקום שצריך. בעיניי ראיתי שבכל פעם שסיים את תפילתו הייתה נקווית תחתיו שלולית של זיעה ממאמצו הרב בעבודתו את בוראו.

(אשכבתיה דרבי מאיר עמוד שנ"ב)

"לעולם יהא אדם"

לפני מספר שנים למד פה בישיבה בחור מטורונטו שבקנדה, בחור מוכשר מאוד ושקדן גדול. כשהתחתן, הוא עשה את אחת מסעודות ה'שבע ברכות' בהיכל הישיבה וגדולי תורה רבים נשאו אז דרשות תורניות בנויות לתלפיות.

לקראת סוף הסעודה, נעמד אביו של החתן בביישנות מה והחל לומר: "דיברו כאן לפניי אנשים גדולים וחשובים. אמנם אני לא יכול לומר דברי תורה כמוהם, אבל אני רוצה לומר לבני כמה מילים מהלב, מילים של אב לבנו".

"כולם יודעים", פנה האב לבנו, "שאתה שקדן ומתמיד עצום. זה לא חידוש, אבל בכל זאת ודאי כולם מסכימים שלפחות אדם אחד בדורנו מתמיד ושקדן יותר ממך. ר' משה פיינשטיין. כולם יודעים שגם כשהיית נכנס לביתו בשלוש או ארבע בבוקר - היית מוצא אותו יושב וכותב. או שכבר קם, או שעוד לא הלך לישון.

כמה פעמים היה לי ענין דחוף מאוד לברר ונכנסתי אליו בחמש בבוקר. קל מאוד לראות שהרב עסוק מאוד, אבל בכל זאת, ברגע שאתה נכנס לחדרו הוא מניח את העט בצד, קם לכיוונך בחמימות ובלחיצת יד אומר לך: "הו, שלום עליכם, טוב לראות אותך" ... כאילו לא מטריד אותו עכשיו כלום, לא עגונה, לא שאלה בטרופות או בחמץ, רק אתה והוא...

בסבלנות אין קץ הוא מתעניין בשלומך ועונה על שאלותיך, ובסוף גם קם ללוות אותך החוצה, וכל זה באהבה ואורך רוח מדהימים.

למה אני מספר לך את זה? כי כמה פעמים ישבתי וחשבתי: מדוע מגיע אל הרב פיינשטיין שפע אלוקי גדול כל כך? והגעתי למסקנה שזה בגלל ה"לעולם יהא אדם" שהוא ניחן בו. כיוון שהוא לפני הכל בן-אדם. בגלל ה"לב טוב" שלו, הוא זכה להיות "מעייני המתגבר" של תורה, חכמה ויראת שמיים לכל אנשי הדור."

(חשקת התורה - שליזינגר, עמוד שי"ד)

שחיטה ביישוב הדעת

באחת מסעודות ה'שבע ברכות' שנערכו בביתו של הרב מבריסק, היה חסר אדם אחד ל'פנים חדשות', והרב שלח שליח לקרוא לשכנו שיצטרף לסעודה.

אותו שכן חש בחוסר נעימות לדחות את ההזמנה, אך שלח חזרה לרב שהוא שוחט במקצועו, ולמחרת בבוקר הוא צריך לקום מוקדם מאוד לשחיטה, ולכן נאלץ הוא לסרב להזמנה.

מאותו יום והלאה הקפיד מאוד הרב מבריסק לאכול בשר רק משחיטתו של אותו שוחט, באומרו: אם אותו שוחט מקפיד כל כך שהשחיטה תהיה בנחת וביישוב הדעת עד שהוא יכול לסרב להזמנה שכזו - ודאי הדבר שהוא מקפיד גם על כל החומרות הנוספות, ולכן ודאי שאפשר לסמוך על כך שהשחיטה שלו היא מהודרת מאוד.

(הלכות כשרות - לזונטל, עמוד 83)

להרבות בשבחו של אדם

בישיבת "מיר" היה מקובל בשמחת 'שבע ברכות' להרבות בדברי שבח וקילוסין לכבוד החתן, אפילו אם לא נמנה החתן על מובחרי וטובי התלמידים.

בוגרי הישיבה שלא ראו במנהג זה בעין יפה, נכנסו אל המשגיח הגאון רבי יחזקאל לוינשטיין צ"ל, וטענו שיש לבטל את המנהג המגוחך.

"מנהג ישר הוא", השיבם המשגיח, "מאחר ולצערנו המצב בדורנו הוא שאנשים אינם מסוגלים לדבר טוב על הזולת, אם כבר ישנה הזדמנות לדבר בשבחו של אדם - נבטל אותה!?"

(חיים שיש בהם עמוד צ"ו)

רעיון לדרשה

שמחת חתן וכלה היא הכנה לגאולה השלמה

עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה. הפסוק מדבר בלשון עתיד, ומרמז על השמחה העתידית - שמחת הגאולה. על ידי שאנשים שמחים ומשמחים את החתן ואת הכלה יהיה להם קל יותר לקבל את השמחה האמתית בגאולה בשלמה.

בספר מאור עיניים מובא משל לאדם שהיה בעיוורון ולא ראה כלום שאי אפשר להעמידו מיד מול אור גדול. כדי לרפאותו צריך לילך בהדרגה בזהירות שלא יהיה שוב עיוור, צריכים לאט לאט להרגילו בתחילה למעט אור ואחר כך עוד יותר עד שיראה לגמרי.

כך בגאולה העתידה שכולנו כה מצפים לה, אי אפשר מיד מהחושך של הגלות לקבל את האור הגדול של הגאולה. נותן לנו הקב"ה חתונות ושמחות שבע ברכות וכדומה ומצווה עלינו לשמח חתן וכלה וכך מתרגלים קצת לאור ושמחה ואחר כך יהיה קל לקבל את האור הגדול בשמחה האמיתית והרצויה בגאולה השלמה.

עלות השחר ואור הבוקר כך מגיע. מפציע קמעא, אילת השחר, בתחילה אור קטן, והולך ומתגבר עד שמגיע אור היום. ובירושלמי מובא שכמו האור של אילת השחר כך היא גאולתן של ישראל קמעא קמעא, זה הכוונה לכאורה בגמרא, שאנו מתרגלים לגאולה השלמה לאט על ידי שמחת חתן וכלה. לכן כדאי ורצוי מאוד ללכת לכל שמחה ולהשתתף כדי לקרב את השמחה בגאולה השלמה.

(אמרתך חייתני - טאלנא עמ' יג')

שמחת האבות בגן עדן

על מה שאנו אומרים שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם אמרו שיש פעמים שעושים שידוך שרק בעולם הזה משמחים החתן והכלה, אבל האבות שבגן עדן אינם שמחים בשידוך זה. אבל אם גם האבות שבגן עדן מסכימים לשידוך אזי זוהי שמחה שלמה.

וזהו שמח תשמח רעים האהובים, פירוש, מתי יכולים לשמח שמחה כפולה זהו רק כשמחך יצירך בגן עדן מקדם, כשהאבות שמחים למעלה בגן עדן אז הוא שמחה שלימה.

כמו שידוע בשם הזוהר הקדוש שהאבות שמחים למעלה בגן עדן בשמחת בניהם ואם הם שמחים בגן עדן והם מסכימים לשידוך אז היא שמחה שלימה. לכן מתפללים על רעים האהובים שישמחם הקב"ה כשמחך יצירך בגן עדן מקדם. שהרי עיקר הסיבה מה שיכול למעט את השמחה, הוא החשש שמא אין זה זיווגו מן השמים, ודבר זה גורם לו עצב.

הנה היחיד שלא היה לו שום ספק בזה, היה אדם הראשון אשר זיווגו חוה הייתה ודאי מה שהוכן לו שהרי היא נבראה מתחילה להיות זיווגו של אדם הראשון. ולכן מברכים, שמח תשמח רעים האהובים "כשמחך יצירך בגן עדן מקדם", דכמו שאדם הראשון הייתה שמחתו שלמה כי היה מובטח שזו היא זיווגו ההגון לו, כמו כן תהא שמחת רעים אהובים הללו בשלמות מכיון שכוונתם לשם שמים.

שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בגן עדן "מקדם". נוטריקון "מ" - קדם, ונראה לפרש על פי מה שאחז"ל ארבעים יום קודם יצירת הולד מכריזים עליו בת פלוני לפלוני. והנה אז בעת שמכריזים בודאי יש שמחה גדולה לנשמות הללו שידועים שיש להם זיווג הגון בסמכם על הבת קול שבוודאי הכריזו עליהם הזיווג לטובתם ועל כן אנו מבקשין שמח תשמח רעים האהובים שגם עתה יזכו לשמוח כמו ששמחו מ' יום קודם יצירתם בידעם זווגם הראוי להם וזהו כשמחך יצירך בגן עדן מקדם ר"ל כמו ששמחת אותם עם הכרזת הבת קול מ' יום קודם יצירתם כן ישמחו גם עתה.

(בישורון מלך - מייזליש עמ' עג')

שמח תשמח כשמחך יצירך בגן עדן מקדם

לכאורה המילה "מקדם" - "בגן עדן מקדם" - מיותרת, שהרי הכל יודעים שאדם וחוה היו בגן עדן לפני זמן רב, ולמה צריך להודיענו שזה היה "מקדם"?

אלא, "מקדם" מלמדנו, שמדובר בתחילת הזמן שאדם וחווה היו בגן עדן, בזמן שלפני חטא עץ הדעת.

זוהי הברכה שמברכים את החתן והכלה: "כשמחך יצירך בגן עדן מקדם":

(א) שיהיו בשמחה, במנוחה ובשלווה, כמו בגן עדן, (ב) שהם יהיו ללא שום חטא ועוון, כמו אדם וחווה בגן עדן קודם החטא, שהיו ללא חטאים, כי הרי חתן וכלה ביום חופתם "מוחלין להם על כל עוונותיהם", וממילא השמחה ומנוחת הנפש שלהם תהיה גדולה יותר

(הבית היהודי - קרסיק, עמ' 128)

שמחת חתן

הרבי מדינוב זצ"ל בעל המחבר הספר "בני יששכר" בעת שהיה מסב בסעודת חתונה או שבע ברכות, היה מדקדק לקחת כוס יין שיש בה 'רביעית' ולכבד את החתן כדי להיזהר בדברי הגמרא (ברכות דף ו' ע"ב) "כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר וכו'", ומי יוכל להצטדק בצדק לומר שקיים זה לשמחו באמת, אך על כל פנים יקיים בפשטות הדברים על פי מה שכתוב ויין ישמח לבב אנוש, ורביעית יין הרי זה שיעור שמחה ליום טוב וכיוצא, ואם כן קיים בזה שהוא בכלל משמחו להחתן.

מלכות - דאגה ליחיד

בפרקי דרבי אליעזר פרק ט"ז איתא ש"חתן דומה למלך". מהי המלכות שלו? פירש רבינו בהקדם ענין "מלכות", דמלכות בישראל אינה דומה כלל למלכות עכו"ם, דמלך באומות העולם הוא "השולט על העם", ומלכות בישראל הוא "מי שדואג בעד העם".

והנה כשחזרו השבטים ממצרים לארץ ישראל וגילו ליעקב אבינו שעוד יוסף חי והוא מושל בכל ארץ מצרים, שלח יוסף לאביו עגלות לרמוז על פרשת עגלה ערופה. ויש לבאר עומק כוונת יוסף הצדיק בזה, שעל ידי העגלות הוא רמז לאביו שמה שהוא מושל בכל ארץ מצרים הוא כצורת מלך ישראל ולא כצורת מלכי אומות העולם, והיינו שאינו שולט על העם אלא הוא דואג בעד העם, והרמז לזה הוא פרשת עגלה ערופה, שמצות המלך הוא להתעסק במדידת העיר בכדי למצוא מהיכן יצא ההרוג וכמבואר בסוטה דף מ"ה ע"א, דתניא ר' אליעזר בן יעקב אומר זקניך זו סנהדרין שופטיך זה מלך וכהן גדול, מלך דכתיב מלך במשפט יעמיד ארץ וגו', והמלך משתדל גם לחפש את הרוצח ולדונו. הרי שפרשה זו היא סמל להנהגת מלך בישראל, "דרצח של אדם אחד הוא דאגת

המלך", ומשום דיסודה של מלכות בישראל הוא לדאוג לכל יחיד ויחיד בעם. לכן, כשאומרים לנו חז"ל שחתן דומה למלך, כוונתם היא להדריך את החתן, שתפקידו הוא להתנהג כמלך והיינו לדאוג בעד טובת אשתו ובניו.

(במחיצת רבינו - קמינצקי עמ' רס"ב)

"ביום חתונתו"

פעם בסעודת שבע ברכות, אמר אחד הנוכחים לרבי מויזניץ שמרן הסבא קדישא בעל ה'אהבת ישראל' זי"ע אמר בשמחת "שבע ברכות" האחרונה של צאצאיו: מדרך העולם הוא שאדם העולה למלכות וגדולה, הרי אם הורידוהו מגדולתו, הוא מצפה ומחכה בכליון עיניים לזמן שבו יוכל לשוב לדרגה רמה זו. שונה הדבר בהגיע אדם למעלת חתן הדומה למלך, שאף ששמחתו רבה כשמגיע לגדולה זאת, אינו חפץ בשמחה זו פעם נוספת.. והיה הסבא קדישא מאחל לחתן, שאכן לא ישוב לעולם לגדולה ולשמחה זו.

נענה מרן שליט"א ואמר: עם כל זה יש שמחה שהיא מעין זו, ובה חפצים בכל יום, והיא שמחת התורה, אותה המשילו חז"ל לשמחת חתונה, כמאמר חז"ל "ביום חתונתו" - זה מתן תורה.

לשמחה זו משתוקקים בכל יום ויום!

(הגדה של פסח וויזניץ' עמ' שכג')

כחלום יעוף

חיי האדם נמשלו לחלום כמו שאומרים בתפילת הימים הנוראים אדם יסודו מעפר וכו' וכרוח נושבת, וכאבק פורח, וכחלום יעוף. ונראה הטעם שהושוו חיי האדם לחלום הוא משום שכשאנו מתעוררים מתוך חלום של סיפור ארוך מאוד עם כל מיני פרטים מרתקים שקרו נדמה לנו שחלמנו כמה שעות ובאמת זה שניות

כך חיי האדם גם כן נראים כסיפור ארוך ומרתק הנמשך זמן רב שבעים שמונים שנה ואמנם אין זה אלא דמיון, שלעומת חיי נצח זה שניות...

כשהחתן והכלה נמצאים בסעודת שבע ברכות האחרון לכבודם ומנסים לשחזר לעצמם את כל ההכנות שעשו לקראת החתונה במשך כמה חדשים, ואיך היה ראשם ורובם יום ולילה טרוד בענין החתונה החל בבחירת המקום, התפריט, התזמורת, צלם וראשם ורובם בפרטים. הזמנות, כיבודים, מחשבות וריצות השקיעו בביגוד שלהם ובני

המשפחה, ובקיצור במשך כמה חודשים נשמעה בבית רק מילה אחת "חתונה" "חתונה" "חתונה" וחיו בהרגשה שמי יודע כמה זמן "חתונה" זו תמשך, ולבסוף הגיע "החתונה" ולא הספיקו לחשוב ובקושי הספיקו לומר כמה מילים ולשיר כמה ניגונים וכבר היא נגמרה וחלפה כחלום יעוף.

אותם בני הזוג שיוצאים עכשיו לחיים חדשים אם ישכילו לקחת מוסר השכל מכל אותה חתונה גדולה לכל החיים שאף הם כחלום יעופו כאותה "חתונה" ויבנו את ביתם על אדני התורה והיראה וינצלו כל רגע מהחיים ללימוד תורה וקיום מצוות ומעשים טובים וכמאמר חז"ל: "האי עלמא כבי הילולא חטוף ואכול חטוף ושתה" [העולם הזה הריהו כחתונה, חטוף ואכול חטוף ושתה].

הרי אז יפתרו את החלום הגדול חידת החיים בצורה נכונה ואמיתית מושפעים שפע רב מהשגחה האלוקית חלום שאינו נגמר אלא מביאם לתכלית חיי נצח.

(הדרש והמדרש עמ' לו')

להתעלות תמיד

"כחתן יכהן פאר" (ישעיהו סא). לא די ביחוס של כהן, לא די בבגדי כהונה המונחים ללא שימוש, כהן נקרא כזה רק כאשר הוא לובש את בגדי הכהונה ועובד בפועל את עבודת הקודש. כך גם לא די לחתן במעלותיו ובסגולותיו, תפקידו להשתמש בהם, להוציאם מן הכח אל הפועל, לשאוף ולהשתדל ברוחניות ללא הרף. זה צריך להיהפך ל"אורח חיים" - להיות תמיד בגדר "למעלה להשכיל".

(זכרון גבריאל - בהקדמה)

אשר ברא ששון ושמחה

בראשית "ברא" אלוקים את השמים ואת הארץ. בריאת העולם היתה בריאת יש מאין. נלמד מזה שהמילה "ברא" רומזת על ענין בריאת יש מאין. לכן אפשר לפרש גם כן בנוסח הברכה "אשר ברא" שהכוונה לבריאה יש מאין.

על פי דברי ה"אמרי חיים" שייך שמחה רק במי שהוא בבחינת אין, שאז לא חסר לאדם כלום. אבל מי שהוא בבחינת יש, חסר לו תמיד איזה דבר, כפי מה שהוא יש, חסר לו או כבוד, או ממון ושאר הנאות. ובעת שאין לאדם כל מה שהוא צריך, אז אי אפשר לו להיות בשמחה.

כן אפשר להבין בנוסח הברכה: "אשר ברא ששון ושמחה". שהששון ושמחה היא בריאה של יש שיכולה להיות רק מאין, כשלא מחשיב את עצמו.

(זכרון מאיר - רוזנבוים עמ' קו')

והגית בו בכל עת

הכרתי חתן פקח שסיפר לי, שתכף לאחר חופתו בימים הראשונים היה לו מאוד קשה ללמוד, הריכוז היה ממנו והלאה מחמת כל השמחה, אשה חדשה, כל יום שבע ברכות, ספירת המתנות, טלפונים לחברים ולמשפחה, אולם ידע שהרבה תלוי בהתחלה, ולכן היה לוקח גמרא גדולה ומראה עצמו כלומד, ועל אף שלא היה מרוכז, היה קורא בגמרא ללא ריכוז, ואמר לי, שעשה זה רושם חיובי עז על כלתו לימים רבים, ואפילו אחר שנים הייתה משתבחת אשתו לאמר: בעלי אוהב ללמוד, ואפילו בשבע ברכות פתח גמרא ללמוד!...

(הרב לוגאסי)

השמח בחלקו

בברכה שישית של שבע ברכות אנו אומרים: "שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם. ברוך אתה ה', משמח חתן עם הכלה.

אנו מברכים את החתן והכלה "כשמחך יצירך בגן עדן מקדם", כמו שהיה אדם הראשון שמח בגן עדן לפני הגירוש כך יהיו בני הזוג שמחים ומאושרים.

נשאלת השאלה מה השמחה היתרה שהייתה לאדם וחווה ולמה נקט דווקא אדם הראשון ולא שאר צדיקים שהיו שמחים? ויש להקדים, כי עיקר חוסר המנוחה של האדם עלי אדמות נובע מהסתכלות אצל החבר והשכן, הקנאה במה שיש לזולת ולו אין, תמיד הדשא אצל השכן יותר ירוק דבר זה לא נותן מנוחה לאדם ורץ כל חייו להשיג עוד ועוד, דבר שגורם העצבות לאדם.

ריצת האדם אחר עניני העולם הזה אינה בהכרח תוצאה של צורך אמיתי לחיי היום יום, אלא להיראות לא פחות מהשכן, דבר שגורם לו חוסר מנוחה תמידי. אך אדם הראשון וחווה בגן עדן היו היחידים בעולם ולא היה ממי לקנא ועל מי להסתכל, ולכן הסתפקו במה שקיבלו, וחיו חיי "גן עדן". כך מברכים את הזוג החדש, שיחשבו שהם יחידים בעולם ואין שכנים וחברים שצריך לקנא בהם. אף על פי שזוג צעיר מתחיל את

חייך בדרך כלל בחוסר כל ויש לו סיבות טובות להסתכל סביבו ולהיכנס ל"מרוץ החיים"
האין סופי, צריך שירגיש שהוא בגן עדן ולא חסר לו כלום.

(מעגלי החיים - ירושלמי עמ' 300)

חנוכת הבית

מקורות

פירוש המילה חינוך\חנוכת

“הוא לשון התחלה כניסת האדם או כלי לאומנות שהוא עתיד לעמוד בו”

(רש"י בראשית יד, יד)

חנוכת הבית מששת ימי בראשית

המנהג לחנוך בית חדש מקורו בתורה: “מי האיש אשר בנה בית ולא חנכו ילך וישוב לביתו וגו’”. הרי לנו שישנה מצוה לחנוך את הבית בתחילת ישובו, ומי שלא הספיק לעשות ‘חנוכת הבית’ - עליו לחזור מהמלחמה להקדים ולקיים מצוה זו (דברים י"ט, ה).

מנהג זה מקורו עתיק יומין, מששת ימי בראשית ומייסדו הוא הקב"ה בכבודו ובעצמו. בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את עולמו - “וירא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד” - התקין סעודה והזמין אליה את האורחים אדם וחיה. חז"ל שואלים: למה נברא אדם הראשון בערב שבת? ועונים: כדי שיכנס לסעודה מיד. לאיזו סעודה? לסעודת חנוכת הבית.

ונוהגים לעשות סעודה לאוהבים, וכך כתוב בזוהר הקדוש: “חנוכא דביתא במה הוה, בסעודתא כו’”. חנוכת הבית עושים בסעודה (ויקרא ג, ב)

ואומרים שם תפילות ובקשות שלא יארע לבעל הבית שום תקלה, וחונך הבית נותן צדקה לעניים.

(אוצר דינים ומנהגים, הדרוש והנאום עמ' 229)

חינוך בנין בתנ"ך

מצינו בתנ"ך שלשה פעמים שחגגו חינוך של בנין:

בהקמת המשכן (במדבר ז').

בהקמת בית המקדש (מלכים א. ח.).

ובחנוכת החומה בירושלים (נחמיה י"ב).

עשיית יום טוב בגמר בניית הבית

"כד ברא קודשא בריך הוא לעלמא, ברכיה בשיתא יומיה ונח ביומא דשבתא וברכיה וקדשיה [כשברא הקב"ה את העולם בששה ימים ונח ביום השביעי אז ברכו וקדש] כמאן דבנה ביתא וגמר ליה לעבידתיה עביד יומא טבא [כאדם הבונה את ביתו וכשמסיים את עבודתו עושה לכבוד כך "יום טוב"].

(מדרש תנחומא בראשית פרשה ב)

חנוכת בית - האכילה הראשונה בבית

"התחלת האכילה בבית החדש יקרא חנוך, כמו שיקרא תחילת הלימוד בנער, ומנהג הוא שעושים סעודה ושמחה באכילה הראשונה שיאכלו בבית החדש"

(רד"ק ספר השורשים ערך חנוך)

חנוכת בית - סעודת מצוה

"מי שהוא ירא אלקים ורוצה לחנך ביתו בתורה ובמצוות, וליתן שבח למקום אשר חננו, ולא הניח מתחילה לשתות בביתו ולשחוק בו ולנהוג קלות ראש, אלא מתחילה עושה סעודה לחנכו ולומר בו דברי תורה ולדרוש בו מעין המאורע, שפיר הוה סעודת מצוה".

(מהרש"ל בים של שלמה בבא קמא סימן לז)

חנוכת בית מאוחרת

רבים נוהגים לערוך את סעודת חנוכת הבית זמן מה לאחר תחילת המגורים בבית, וגם סעודה זו נחשבת לסעודת מצוה, על-דרך דברי המגן-אברהם (סימן רכה סק"ד) בנוגע לסעודת בר-מצוה שלא בזמנה "אם הנער דורש הוי סעודת מצוה אפילו אינו באותו יום".

(אחרונים)

"מנהג העולם הוא לעשות אפילו לאחר כמה שבועות מעת כניסתם לדור בבית, ולא ראיתי מי שמקפיד לעשות באותו יום שנכנסים לדור. ונראה דשפיר עבדי . . מי שבנה בית וחנכו אינו זו ממקומו כלל ואין מטריחין אותו לשום דבר עד תום שנה, שנאמר "נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקח", מפי הקבלה למדו שיהיה נקי שנה לביתו בין לאשה שנשא בין לכרם שהתחיל לאכול פריו. ומבואר דכשחנך ביתו יש לו שמחה שנה שלימה . . ולפי זה יש לומר דעד סוף שנה אכתי בכלל שמחה ויכול לעשות הסעודה ומקרי סעודת מצוה".

(לב בנים סימן יט אות ל)

ברכת שהחיינו בחנוכת הבית

הדין בשו"ע הוא שהבונה בית חדש או אם נשרף או נסתר הבית ובנאו מחדש מברך שהחיינו בכניסתו (שו"ע או"ח סי' רכ"ג).

ולמעשה: אם ירצה לברך שהחיינו ילבש בגד חדש ויברך עליו, או שיקח פרי חדש ויברך עליו, ויכוון בברכה זו על הבית והרהיטים.

עיין ב"ח (בהלכות מזוזה) שעיקר חנוכת הבית הוא במזוזה, וכן הוא באשכול (בהלכות עמ' עו) ובתרגום יונתן (דברים כ, ה) [אשר בנה בית ולא חנכו, ולא קבע ביה מזוזתא].

חנוכת הבית ביום הכיפורים

חנוכת בית המקדש הראשון בזמן שלמה המלך החל בז' בתשרי וחגגו כל עם ישראל בשמחה גדולה כל היום וכל הלילה שבעה ימים חנוכת הבית, ושמחה זו דחתה את מצוות העינוי ביום הכיפורים, כמפורש בגמרא (מועד קטן ט, א) "אמר ר' יוחנן אותה שנה לא עשו ישראל יום הכיפורים".

חנוכת הבית - מצוות ישוב הארץ

”יכול הבונה בית בחוצה לארץ יהא חוזר? תלמוד לומר: ”ולא חנכו“ - את שמצוה לחנכו, יצא זה שאין מצוה לחנכו“

(ירושלמי פרק ח הלכה ד)

כתב בספר באר שבע דחנוכת הבית בארץ ישראל הוי סעודת מצוה, אבל לא בחוץ לארץ. ובים של שלמה סוף פרק ז דבבא קמא כתב: אם לא הניח תחלה לשתות בביתו ולנהוג קלות ראש רק שעושה סעודה לחנכו תחלה לומר בו דברי תורה ולדרוש בו מעין המאורע, הוי סעודת מצוה“ [ומדבריו משמע שהוי סעודת מצוה ללא הבט הבית בא“י או בחו“ל]

(מגן אברהם סימן תקס”ח סק”ה)

הצלת הבית ע”י תורה ומצוות

”וכמה נאה מנהגם של ישראל הקדושים שמלבד זה שהם בונים את ביתם לשם שמים, הם גם חונכים אותו בדברי תורה וקיום כמה וכמה מצוות. ואין ספק בדבר שתוקף עסק התורה בכנופיה [בחבורה] מביא להם תועלת רבה, שהשראת השכינה שם מגינה על הבית וינצל בני הבית מכל מרעין בישינ ויהיו מצליחים בכל מעשיהם. ותמיד ישאר בידו, והקדוש ברוך הוא ישלח לו שפע והצלחה ולא יהיה אנוס למכור את ביתו מחמת חיסרון כיס ח“ו, אלא אדרבה, יהיה בית שדברי תורה נשמעים בו, יהיה בטוח שלא תשלוט האש בבית הזה. כמו שאמרו חז“ל כל בית שדברי תורה נשמעים בו אינו נשרף. ומדבריהם אנו למדים, שאם אדם קובע עתים לתורה בביתו, יהיה ניצול מן האש ויהיו שרויים.“

(ילקוט מעם לועז עמ' תתל”ט)

החשיבות במטעמים לחנוכת הבית

הטעם למנהג ישראל שכשאחד בונה בית עושה חנוכת הבית ומזמין אנשים קרובים וידידים ועושה סעודה ונותנים לפניהם יינות ומיני מתיקות ומגדנות. וכן כשנולד לאחד בת למזל טוב כשקורא לה שם מזמין גם כן כנ”ל וכן כשנושא אישה בשבת שלפני החתונה ובשבת שאחרי החתונה מזמין גם כן, לפי שאמרו חז“ל: ”בית תינוק ואשה על פי שאין נחש יש סימן“ [על אף שנצטוינו ”לא תנחשו“, הרי מקובל לנו שהמצליח

בעסקו לאחר שבנה בית חדש או נולד לו תינוק או שנשא אשה הרי זה סימן שימשיך להצליח ויעלה מעלה מעלה] (חולין).

שכמו ביצחק כשרצה לברך את עשיו אמר "עשה לי מטעמים ואברכך" - כי על ידי המטעמים מכינים נפש המברך וכן נפש המתברך שתחול עליו הברכה, לכן מזמינים אותם שיברכו אותו שיהיה למזל טוב וסימן טוב ובכדי שיחול עליו הברכה..."

ולכאורה הכוונה שהברכה יכולה לחול רק אם יש קשר של אהבה בין המברך למתברך. (ואולי זאת הכוונה בדברי יצחק אבינו "ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה בעבור תברכך נפשי..." היינו שהברכה תהא מתוך עומק הנפש, שכן נפשו תהא קשורה בנפשו)

(אז ברית עמ' רל"ד)

חנוכת הבית מזכירה שכל הבית לכבוד ה' הוא

הטעם ל'חנוכת הבית' מפורש בתורה הקדושה. בפרשת דברים (פרק ח' פסוק י"ב):

הפסוק אומר שם: "פן תאכל ושבעת, ובתים טובים תבנה וישבת, וגו' ורם לבבך ושכחת את ה' אלוקיך". הרי מפורש בתורה שבנין בית מביא לאדם את התחושה של "ורם לבבך ושכחת את ה' אלוקיך"! כלומר, שלאחר שהנכס רשום על שמו ב"טאבו" - האדם מרגיש עצמו "גבוה", והוא נהיה בטוח על כוחו וממונו, והקדוש ברוך הוא כבר לא נמצא אצלו בתמונה! ולכן, כדי לעקור את תחושת ההרגשה הזאת, עושים סעודה לכבוד הקדוש ברוך הוא, כדי להזכיר לנו, שכל הבית הוא לכבוד ה' יתברך, ומידו הכול, והוא נותן לנו משלו, ולכן אין מקום לגאווה זו. בפרט שעושים את הבית לבית מקדש "בית וועד לחכמים בית שמגדלים בו תורה תפילה וצדקה". וכל זאת להודיע ברבים הצורך להרבות כבוד שמים.

(אמרי יחזקאל 306)

חסד בחנוכת הבית

טעם יפה לעשיית חנוכת הבית ראיתי מובא מדברי המהר"ל שכיוון שכל בנין הוא צמצום, ושרשו ממידת הדין, לכן בהתעורר מדת הדין מתעוררים לרגליו גם כוחות מזיקים, ובחנוכת הבית גורם הוא ליהנות לאחרים שהוא ממידת אברהם אבינו עליו השלום מדת החסד, ובזה מתקנים את עסק הבניין הגורם לעניות.

(עידנא דחדוותא עמ' ע"ו)

פנינים

חינוך לתורה ויראת שמים

על מנת להקים בית בישראל יש צורך בשני בני אדם - זכר ונקבה.
הבית צריך להיות מושתת על תורה ויראת שמים. מכאן גם ציווי חכמים לעשות
"חנוכת בית" כאשר אדם נכנס לדירה חדשה. "חנוכת" בית מלשון "חינוך", דהיינו -
חינוך לתורה וליראת שמים.

- רמז לדבר בראשי תיבות של המלה - בית:
ב - רמז לשני בני אדם - זכר ונקבה.
י - יראת שמים.
ת - תורה.

(חכמה שבה עמ' 22)

שמחה בבית

הכי חשוב בבית זה שמחה ולכן קבעו לומר את פרק ל' בתהילים "מזמור שיר חנכת
הבית" - ראשי תיבות שמחה, להורות שבעת חנוכת הבית עושה שמחה, וזה נקרא
שמחה של מצוה שאין צריך ללכת למלחמה בשנה הראשונה.

(מנהגי מהרי"י עמ' ק"מ, קרבן תודה עמ' 44)

רמז לשלמה במזמור ל' בתהלים

מזמור שיר (חנוכת) הבית לדוד - ראשי תיבות שלמה, פה רמז דוד המלך עליו השלום,
כי שלמה בנו יחנך את הבית.

(רשפי אש עמ' לה')

מה מביא לשמחה בבית?

"מזמור שיר חנוכת" - ראשי התיבות "מים, שמן, חלב" - כי בית אשר יש בו אלו ג'
מינים ללפות בו את הפת, אז בוודאי יש שמחה בבית.

(תורת יחיאל לט')

הרמז בשם "חנוך" - בנו הבכור של ראובן

"בני ראובן בכור ישראל חנוך" - מכאן רמז שראובן הוא שפתח בתשובה ראשון, וגם בשמות בניו נרמזו עניני תשובה. שכך אומר המדרש, "וישב ראובן" - מי היה הראשון שחזר בתשובה? היה זה ראובן, שנאמר: "וישב ראובן אל הבור" ... אל תקרי "וישב" אלא שעשה תשובה. ועל כן קורא ראובן לבנו בכורו "חנוך", לרמזו על הראשונות ועל ההתחלה כמו שעושים חנוכת בית, שכבר בתחילת הבית יהיה מבורך, וכן בחנוכת המזבח וכדומה. וזהו שנאמר, שראובן הוא הראשון שפתח בתשובה וחנוך את התשובה בעולם.

(אמרות נעם עמ' 155)

למה נקרא שמו בית?

דורשי רשומות אמרו:

אישה נקראת בשם "בית" שכן הוא ראשי תיבות "בנים, יופי, תכשיטים". כפי שאמרנו חז"ל: "דתני ר' חייא, אין אישה אלא ליופי, אין אישה אלא לבנים, ותני ר' חייא אין אישה אלא לתכשיטי אישה.

(אמרי שפר עמ' 220)

המשכת פרנסה

על ידי חנוכת הבית נמשכת פרנסה בבית (ליקוטי מוהר"ן ב' ז'). [מדובר על בית בנוי או קנוי וטוב לעשות חנוכת הבית גם בבית שכור].

(הנהר המטהר עמ' 144)

זמן ארעי

כפרי אחד עלה לגדולה ונתעשר, ובנה בית חדש. בשעת חנוכת הבית היתה שמחה גדולה, והמלמד של ילדיו התחיל מתוך גילופין לשמוח ולרקוד ולכרכר בלי סוף. נגש אליו הכפרי ושואל אותו: לשמחה זו מה עושה? הלא כשיעבור ה"זמן" (תקפות השכירות של המלמד) תלך מפה. ובכן, ענה המלמד, וכשיעבור הזמן שלך? ... האם משום כך אינך שמח?

(מאורה של תורה עמ' ס"א)

סיפורים

הבטחה לחנוכת הבית

הרה"ח ר' שמואל ווימער ז"ל מכפר וויסאוא שבמחוז גארליץ רצה פעם לרכוש שטח באמצע העיר כדי להרחיב את בית מסחרו, והנה נודע לו שבדיוק ישנו גוי שמעוניין למכור את שטח ביתו אשר שוכן בפרשת דרכים, מקום מתאים ביותר בשבילו. ביקש היהודי לקנות את שטח הבית מאת הגוי, אך לא רצה הגוי למכרו ליהודי בשום אופן.

נסע היהודי לרב הקדוש בעל ה'דברי יחזקאל' משינאווא זצ"ל, ויאמר לו הרב שלשנה הבאה יעשה שם בעזרת השם "חנוכת הבית". אחר כך נסע היהודי לרב הקדוש ר' אורי הכהן מסאמבר זצ"ל, וגם הוא אמר לו כהאי לישראל - שלשנה הבאה יעשה שם בעזרת השם "חנוכת הבית".

כמה חדשים חלפו. הגוי בעל הדירה התכוון לצאת לאמריקה וחגג באותו הבית סעודת פרידה עם חבריו. אמו של הגוי שהיתה זקנה ישבה לצד החלון והביטה לחוץ. באותה שעה עבר שם ר' שמואל הנ"ל, ורמזה לו האמא שיכנס לבית. כשנכנס סיפרה לו: אני ממתינה לך כבר זמן, כי חלמתי חלום נורא, איך ששני זקנים נכנסים לביתי עם מסור גדול בידם, ואמרו לי שאשתדל תיכף שבני ימכור את ביתו ליהודי, ואם לא יחתכו אותי לגזרים. גם אמרו לי שאדבר על לב בני שלא יסע לאמריקה. ופעלתי על בני למכור את הבית לך יהודי, בבקשה תדבר אתה על לב בני שלא יסע לאמריקה, ואכן כן עשה. הגוי מכר את ביתו לר' שמואל ולא נסע לאמריקה. אחר כמה ימים שמעו שהספינה בה רצה להפליג לאמריקה טבעה בים, והיה לפלא.

ככלות השנה כבר עשה ר' שמואל "חנוכת הבית" של חנותו, והוזמנו לשם שני הצדיקים הנ"ל. בהגיעם לפתח הבית התווכחו ביניהם מי יכנס לבית ראשון, כיוון שכל אחד תלה המופת בחברו. באותה השעה ראתה הגויה הזקנה את שני הצדיקים הנ"ל, והתעלפה מיד. כשהתעוררה סיפרה שהם שני הצדיקים שראתה בחלומה עם המסור בידם.

(מובא באור קדוש עמ' רט"ו)

בקול רעש גדול

בכ"ו בסיון תרפ"ט נחנכה ישיבת "חכמי לובלין" על ידי הגאון הנודע רבי מאיר

שפירא. מבנה הישיבה המרכזי היה רחב ממדים ועתיד שכלולים טכניים ומודרניים, שלא נודע כמותם עד הימים ההם.

עוד קדם לחנוכת הבית שרר ויכוח בין רבי מאיר שפירא לרבי ישראל פרידמן זצ"ל, האדמו"ר מצ'רטקוב (שהיה מן האישים החסידיים התורניים המרכזיים בפולין ומראשי התומכים ברעיון הקמת הישיבה - גם להקמתה היו מתנגדים) בדבר הפרסום והפומביות שיש לתת לחגיגה. הרב שפירא התכונן לאירוע גדול ככל שניתן, כולל הזמנת ראש הממשלה, שרים וחברי פרלמנט, ואילו האדמו"ר מצ'רטקוב חלק עליו בזה וביקש לצמצם את ההכנות משום עינא בישא והצנע לכת. "לוחות הברית הראשונים שניתנו בפומביות ובקול רעש גדול - לא התקיימו, ואילו לוחות האחרונים שנמסרו למשה בקול דממה דקה - נתקיימו לדורות!" - טען האדמו"ר.

השיבו הרב שפירא מיניה וביה: "אדרבה! משם ראייה לעמדת. שכן לאור זה שנשתברו הלוחות הראשונים נשאלת השאלה, הרי הקדוש ברוך הוא ידע שסופם להשתבר אם כן מדוע אפוא מסרם מלכתחילה? - אלא שעם ישראל והעולם כולו עמדו תחת ההשפעה ההרסנית של העבודה זרה וטומאת מצרים, והיו זקוקים לזעזוע ולשוק שבכוחם להוציא את האנשים מתרדמתם ומשקיעתם בהבלי הזמן. דבר זה הושג על ידי הפומביות של מעמד הר סיני וקולות הנפץ האדירים שלו, וכן - מאוחר יותר - על ידי שבירת הלוחות שהנחית זעזוע על חסידי עגל הזהב שכך זה לא יכול להימשך יותר (ע"פ האלשיך הק').

והוא הדין בנידון דידן, סיים הרב שפירא את נימוקו. דורנו הוא דור הזקוק לזעזוע שיזכיר לו שכך זה לא יכול להימשך יותר! כבודו של בן תורה אינו הפקר! בני התורה והרבנים חייבים לתפוס את מקומם הראוי בעולם היהודי, כפי שהיה מאז ומקדם בעם ישראל מימות ריש גלותא עם ימי ועד ארבע הארצות".

(רעיונות ומסרים עמ' 150)

מה נחשב "כתוב"?

פעם עבר הרבי מהר"ש בדרכו ליד העיירה קישינוב, ונסיעתו נודעה לרבים. אחד מגבירי העיירה שעמד לחנוך חצר ודירה חדשה שבנה לעצמו המתין לסעודת חנוכת הבית עד שהרבי יעבור במקום וישתתף בשמחתו. בהגיע העת עיטר וקישט הגביר את כל הרחוב, סידר שולחנות עמוסים בכל טוב, הציב משוררים וכלי זמר, ונסע במרכבה כבודה להזמין את הרבי להשתתף בסעודה. הרבי מהר"ש בא, ראה את כל הכבוד אשר נעשה, והמתין על עמדו וכל העם עומד ומביט לראות במעשיו.

הגביר פנה ושאל את רבנו מה עליו לעשות עתה. ענה לו הרבי מהר"ש: עליך לספור כמה פתחים יש בבית ובחצר, ואחרי שלושים יום מגמר הבניין תקבע מזוזות כמניין הזה בכל הפתחים, תברך "לקבוע מזוזות" ותדור במזל טוב.

התשובה לא סיפקה את הגביר ושאל שנית מה צריכים עכשיו לעשות. "כבר מילתי אמורה" - השיב הרבי.

אחד מזקני אנ"ש המקורבים נחלץ לעזרת הגביר וביקש מהרבי שיצווה לומר המזמורים השייכים לחנוכת הבית והקבועים לסדר זה.

"והיכן כתוב שיש לאמרם?" הקשה הרבי.

"הנה", ענה האיש, "בסידור יעב"ץ, בספרי החיד"א, במנהגי פולין וכו".

"אצלנו", אמר הרבי מהר"ש, "מקובל שכאומרים 'כתוב' הכוונה לדבר שכתוב בגמרא, במדרש זהר הקדוש ובעץ חיים, ויותר מזה אין זה כתוב".

וסיים רבנו בברכה ובשתיית לחיים, ופנה לדרכו.

(אוצר סיפורי חב"ד - יח' עמ' 176)

אירועי החיים בספר תורה

אחד מבניו של הרבי הצמח צדק ערך פעם חנוכת הבית לביתו. כל האחים הקדושים כבר נכחו בבית והמתינו לבוא אביהם, הרבי הצמח צדק. כשהגיע, הבחין בשחוק על פני הבנים. כששאל אותם לסיבת הדבר, השיבו לו שכעת סיפרו סיפור ממורנו הבעל שם טוב, ויש המאמינים בסיפור ויש המסתפקים בו.

אמר להם הרבי הצמח צדק: "כל מה שמספרים על הבעל שם טוב יכולים להאמין! היה בכוחו של הבעל שם טוב לעשות מופתים גדולים, וישנם שלשה סיפורים של מופתים שגם אני מתפעל מהם. ואחד מסיפורים אלה אספר לכם כעת:

אחד מהמקושרים למורנו הבעל שם טוב הגיע אליו פעם ובפיו שאלה: הוא נשוי עם אשתו זה עשר שנים וטרם זכה לפרי בטן, האם עליו להתגרש ממנה? השיב לו הבעל שם טוב, שלא יגרש אותה אלא ימתין עוד עשר שנים".

לאחר שעברו עשר השנים הנוספות ובא הלה עוד הפעם אל הבעל שם טוב ושאל האם כעת לגרש את אשתו, השיב לו הבעל שם טוב ששוב ימתין עוד עשר שנים.

ויאמר האיש בלבו: עשר השנים הראשונות עשיתי כדין תורה. עשר השנים הנוספות

קיימתי את דברי הבעל שם טוב, אבל לחכות עוד עשר שנים - הרי אז אהיה זקן ולא אזכה עוד להעמיד דורות. עשה האיש מעשה, גירש את אשתו ונשא אישה אחרת.

הנה לפתע, מיד לאחר שגרש את אשתו החלו ייסורים שונים תוקפים אותו. תחילה היה אדם עשיר וכעת ירד מנכסיו, מכאובים שונים החלו נופלים עליו ועל אשתו השניה.

בא האיש אל הבעל שם טוב וטענה בפיו: הן עשר שנים עשיתי כדין תורה, עשר שנים שמעתי לעצת קדשו, וכעת כשלא שמעתי פעם אחת מגיע לי ייסורים שכאלה?

הוציא הבעל שם טוב ספר תורה מארון הקודש וביקש מהאיש לעיין בו. כשהביט בספר התפלא האיש למצוא כתוב את שמו ושם אמו ולאחר מכן את המילים 'לא תגרש'. ויאמר הבעל שם טוב: הרי כתוב בספר התורה שלא תגרש וכיצד אני יכול ליעץ לך אחרת!?

וסיים הצמח צדק בפני בניו: "להראות לכל אחד מה שיארע לו במשך חייו בספר תורה - זאת יכול רק הבעל שם טוב".

(אוצר סיפורי חב"ד י"ד, עמ' 4)

מעלת תפילת הנשים

כאשר סיים רבי שלום מבעלזא זי"ע את בניית בית המדרש בבעלזא, לא הסכים לערוך חנוכת הבית עד שיסיימו לבנות את עזרת הנשים, באמרו: "הנשים התברכו במעלת התפילה, שעצם טבען סובב סביב צער עיבור לידה, גידול הבנים וכו' ומתעוררות לשפוך לבן אל ה', ותפילותיהן בכוונת יתר".

והוסיף: "זקוקים אנו לתפילותיהם של הנשים, כי שערי דמעות לא ננעלו, וכיום רק הנשים, שרגשניות הן, ודמעתן מצויה מורידות דמעות בתפילתן".

(אין עוד מלבדו עמ' 349)

הפעולה הראשונה בכניסה לבית

האדמו"ר מבעלזא זי"ע הקפיד מאוד על כבוד השכנים, הן לקרבם ולחיות עמם בידידות יתירה, והן להתחשב עם דעתם בדברים הנוגעים להם. כשנכנס אליו פעם אברך שעמד לקבוע מזוזה לדירה חדשה שעבר אליה, ולערוך "חנוכת הבית", הורה לו האדמו"ר לקרוא לשכנים לכבדם במצווה זו וכן לשני עניים.

כמו כן הורה האדמו"ר להכניס דבר ראשון לבית החדש לחם דבש ומלח, ואז ייקרא

שכבר נכנס לביתו, ואחר כך יתנם לשני עניים. עוד זאת דיבר האדמו"ר בקשר למנהג להיכנס לבית חדש ביום שישי, בכדי שיהא התחלת החינוך למצווה - לכבוד שבת קודש, ועל זה אמר שכשמכניסים הדברים הנ"ל נחשב כמו שכבר נכנסו לבית.

(איש חסיד עמ' מז')

מברק במחשבה בשנות המ"מים

מספר שליח הרבי ר' ישראל דערען שי':

כאשר הגעתי לעיירה 'אמהערסט' שבמדינת 'מאסאטשוסעס' בשליחות הרבי, חשבתי לעשות פעולה גדולה שכולם יידעו שהגעתי, ועל כן השקעתי בחנוכת הבית מפוארת - קונצרט, אולם גדול, פרסומת יקרה ועוד הרבה השקעה של "לכתחילה אריבער". אלא שבפועל נמכרו רק 87 כרטיסים...

השבת שלפני האירוע היתה שבת שחורה, פחדתי מחילול השם גדול שיתרחש כאשר האירוע יהיה ריק מאדם. הרהרתי בליבי, למה שלא אשלח מברק לרבי במחשבה כפי שעשה ר' מענדל פוטערפס ביושבו בבית הכלא ברוסיה... "רבי" - אמרתי במחשבתי - "הצילני! רבי תעשה נא שלא יהיה חילול ה' גדול שכזה".

למחרת בחגיגת חנוכת הבית אירע הפלא. קהל עצום של יותר מאלף (!) איש נהר בהמוניו לאולם. היה קידוש השם עצום והצלחה אדירה לכל החגיגה...

כעבור ימים ספורים השתתפה סבתי, שבדיוק הגיעה אז מפיטסבורג לניו יורק לחתונה של אחותי, ב'יחידות כללית'. לאחר שבירך הרבי את כולם ניגשה סבתי לרבי וסיפרה שכעת היא מגיעה מהחגיגה הגדולה שערכתי באמהערסט. ידוע שבכלל בשעת ה'יחידות' מראה פניו הק' של הרבי היו רציניות, אולם כעת כאשר אך שמע הרבי את דבריה, השתנתה ארשת פניו, והרבי ביקש לשמוע מה שהיה בחגיגה לפרטי פרטים.

אחר כך שאל הרבי: "וכמה אנשים השתתפו?" סבתי ענתה: "למעלה מ-1000 איש". כאשר שמע הרבי את המספר הגיב בפליאה: "מה, למעלה מאלף איש?! ואתמול ישראל היה כל כך מודאג..."

(באור החסידות עמ' 81)

בשר דמוי דגים

אחד מנכבדי העיר יאסי ערך מסיבה רבתי ביום חנוכת ביתו. המוני אורחים גדשו את הבית והכיבוד היה משופרא דשופרא. ברם, בעלת הבית שכה טרחה ועמלה לא הצליחה להשיג דגים. מה עשתה? התחכמה והכינה קציצות בשר אשר המראה שלהם כקציצות של דגים. מנה זו הוגשה כמנה ראשונה והכול סבורים היו שדגים הם.

הרב מאפטא שנכח בסעודה נטל את ידיו, בירך על הלחם, אך במקום לטעום מן ה"דגים" החל לשקוע במחשבות. כעבור זמן קצר נתאנח ואמר: "ה'בעל דבר' אינו סובל שיהודים מסבים לסעודה באחוזה ורעות, ותמיד מוצא הוא אפשרות להפריע להם על ידי 'שאלה' כל שהיא באוכל. מה עשו יהודים? הכינו דגים... אם תהיה שאלה בבשר, הם יסתפקו בדגים שאין בהם שאלה".

תוך כדי שיחה נכנסה בעלת הבית במרוצה והכריזה: "תאמרו לרב שלא יאכל את ה'מנה הראשונה', בשר הוא ולא דגים"... חייך הרב.

(הרב מאפטא עמ' 138)

ביקור הרבי הרש"ב בחנוכת הבית

בעיר מאָליב הסמוכה לליובאוויטש התגורר אדם פשוט אשר התנהג בכשרות כמו כל בעל בית יהודי.

פעם בא לליובאוויטש, אל הרבי, לבקש ברכה בענייני מסחר וכו'. בחורי הישיבה לא היה להם, כמובן, שום עסק עם האורחים הבאים אצל הרבי, ובפרט עם אלה הבאים בימות החול, נכנסים ליחידות, שואלים כל אחד וענינו, ומיד נוסעים חזרה. כך היה גם עם הנ"ל. אולם, כעבור זמן התחילו לראותו לעתים קרובות יותר, וגם שינה את תואר פניו, הדרו פניו וזקנו גדל (תחילה, עם בואו, לא היתה לו הדרת פנים כזו כלל).

פעם, בהיות הרבי בנאות דשא באבינאוויטש, הגיע גם הוא לשם, וגם הרש"ג ז"ל היה שם. כאשר נודע לו שמכינים התוועדות בבית ר' נטע מפאהאר, שהתגורר בבאבינאוויטש, אמר שגם הוא רוצה להשתתף בהתוועדות והוא יכסה את כל ההוצאות. הוא צווה להכין משקה ומיני מזונות וכו', הכול ביד רחבה, ונשאר שם יום נוסף. אחר כך נודע, שהצליח מאוד מחמת עצתו של הרבי שנתן לו בענייני מסחר. פרטי הדברים בברור לא נודע, רק ידעו שבעצת הרבי קנה הלה בית חומה גדול מאוד במאָליב ומסיבה כלשהי עלה מחירו כפלים.

בשנת עת"ר, בעת אסיפת הרבנים בפטרבורג, ידעו שהרבי ובנו נ"ע יהיו במאָליב להשתתף בבחירות בקשר לאסיפה זו. אותו יהודי, שכאמור רכש שם בית חומה, החליט לעשות את חנוכת הבית של הבית חומה שלו באותו זמן שהרבי ובנו יהיו שם, וכי לא יתאכסנו במלון אלא בביתו. הוא היה כמה פעמים בליובאוויטש, ונעשה מקורב שם. כן היה נכנס גם אצל הרבנית נ"ע.

במאָליב התקבצו אז, מכל המחוז, יותר מארבעים רבנים. אותו יהודי סידר שכולם יתאכסנו בביתו וישתתפו בשמחת חנוכת הבית שלו. הוא הכין סעודה רבתי עבור כולם, וביודעו שהרבי ובנו אינם אוכלים בשר בשום מקום חוץ מליובאוויטש, הודיע להם מראש שיש לו פרה חולבת ממנה חולבת השפחה בדרך כלל חלב, אולם בשביל הרבי, תחלוב אמו הזקנה בעצמה, שהיתה אישה חשובה ויראת שמים, וגם תתקן בעצמה את כל המאכלים. כמו כן קנה היהודי כלים חדשים, הן לבישול והן עבור הסעודה עצמה.

מאחר שהיו אמורים להתעכב אצלו יומיים, אמר, שלא יתן להם בשום אופן מיטה שכבר השתמש בה מישוהו, וקנה עבורם באופן מיוחד שתי מיטות חדשות, מזרונים, כסותות - הכול חדש (הרבי לא היה משתמש בכר של אחרים, אלא היו לוקחים מהבית).

בשעת הסעודה, כיון שאכלו מאכלי חלב בלבד - ישבו בחדר אחד, ואילו שאר הרבנים ישבו בחדר גדול אחר. הרבנים שלחו לומר לרבי, שהם מבקשים שהרבי יאמר חסידות. הרבי הסתכל על השעון ואמר: "ניטא קיין צייט לאזן זיך בעטן" [- אין פנאי לסרב]. מיד יצא ואמר מאמר חסידות על הפסוק מזמור שיר חנוכת וכו'.

חסיד זה נעשה מקושר לרבי בנפשו, שינה לגמרי את הנהגת הבית, ולקח מלמד מיוחד ללמוד עם בניו הקטנים.

סיפור זה סיפר ר' גרשון חן שהיה שם בשעת מעשה. עיר מולדתו רוגצוב, היא רק תחנה אחת ממאָליב, וכשנודע לו שהרבי ובנו נ"ע יהיו שם, וגם רבים מהרבנים - הגיע גם הוא לשם, וגם אותו קיבל בעל הבית בשמחה. וכאשר חזר לליובאוויטש סיפר כל הנ"ל, ואמר ששמחתו של בעל הבית לא ניתן לשער על שזכה שהרבי ובנו יהיו בחנוכת הבית, והרבי יאמר חסידות בביתו.

(ליקוטי סיפורים פרלוב עמ' רנ"ג)

זכותה של ירושלים

כשעבר פעם הבבא סאלי זצ"ל לדירה חדשה בירושלים, הכינו בני משפחתו מטעמים ומצרכים שונים לרגל סעודת חנוכת הבית. כשהגיע למעונו החדש, אמר הבבא סאלי

שצריך מקרר כדי שלא יתקלקלו המוצרים עד חנוכת הבית. לא עובר זמן רב, והנה נכנס אדם ושואל האם הרב צריך מקרר? לשמע התשובה החיובית הלך הלה והביא מקרר... השמועה שהרב עובר לבית חדש ועושה סעודה עשתה לה כנפיים, והנה החלו אנשי ירושלים להגיע ולהציע את מתנותיהם לבית החדש. אדם נכנס ושאל האם צריך ספרייה? וכששמע שכן הלך והביא ספרייה. כשהתכוונו לסעודה שתהיה בערב, אמר הרב שצריך שולחן כדי שיישבו המוזמנים עליו, והנה לא עובר זמן רב ומגיע אדם ותורם שולחן. הרב שהתרגש מאוד מהזכות הגדולה של ירושלים, אמר שלסעודה כזו צריך בשר צבי. בני המשפחה הבינו שלהשיג בשר צבי יהיה קשה מאוד עקב נדירותו של המוצר, אולם מיד אחד מתלמידיו של הרב הלא הוא הצדיק מבית שאן הרב לסרי זצ"ל מגיע לסעודה ומביא מתנה לחנוכת הבית - צבי חי... מיד שחטו את הצבי, מלחו את בשרו והכינוהו לסעודה.

”רצון יראיו יעשה“.

(קדושת העיניים עמ' נ')

רעיונות לדרשה

החובה לחנוך את הבית

מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו, שלא גמרו, כמו שעושים חנוכת הבית אחר גמר, ילך וישוב וגו'. כי המתחיל במצווה אומרים לו גמור ומוכרח להתגלגל כמה פעמים לגמור מה שהתחיל, וזה שכתוב פן ימות וגו' ואיש אחר יחנכנו פירוש שיהי' מוכרח להיות איש אחר כדי לחנכו.

(זרע קודש פ' שופטים)

כוונת דוד לבנות את הבית נחשב כאילו בנה

”מזמור שיר חנכת הבית לדוד“.

”מי הקדימני ואשלם“ (איוב מא) - מי חושב לעשות מצוה לפני ולא השלמתי לאחריו? מי עשה מילה ולא נתתי לו קודם הבן. מי עשה ציצית ולא נתתי לו קודם הטלית. מי

עשה מעקה לגגו ולא נתתי לו קודם את הבית. מי עשה צדקה ולא נתתי לו קודם את הדינרים. מי שחשב בלבו לעשות מצוה ולא עשאה מעלה אני עליו כאילו עשאה. שהרי דוד חשב לבנות את בית המקדש ואף על פי שלא בנאו נכתב על שמו, דכתיב (תהילים ל'): "מזמור שיר חנכת הבית לדוד" - לשלמה לא נאמר אלא לדוד, כן דרשו במדרש לפי שנתן נפשו עליו לבנותו נקרא על שמו.

(מדרש שוח"ט)

לעבוד בבית המקדש

בית בישראל דומה לבית המקדש:

הכהן הגדול - האשה, האמא. קודש הקודשים - חדר ההורים. בית המטבחים - המטבח. אלו ג' הסמלים בבית היהודי. אם תאמר לאשה שהיא מנקה בבית המקדש, היחס יהיה שונה והיא תעשה הכול בשמחה עקב הבנת ערך התפקיד.

זה כמו שתגיד לאשה שיש לה זכות והזדמנות לבשל או לנקות לרבי, היא תקפוץ משמחה... ככה ממש זה גם בשליחות. הגמרא מביאה (תענית י"א ע"א): "ישמא יאמר אדם מי מעיד בי, אבני ביתו של אדם וקורות ביתו של אדם מעידים בו שנאמר (חבקוק ב' יא) 'כי אבן מקיר תזעק וכפיס מעץ יעננה'. כל דבר בעולם אשר האדם משתמש בו הופך לכלי קדושה של אותה מטרה וככה עושה היהודי את ביתו לבית מקדש מעט בבחינת 'ושכנתי בתוכם'."

(שמעתי מאחיר ר' אריה זאב רסקין שליט"א)

חנוכת הבית בחוץ לארץ

במדרש איתא שהקדוש ברוך הוא אמר קדיש בעת שגמר לברוא העולם, כעין איש שבנה ביתו ועשה הילולה.

והנה לכאורה משמע קצת מדברי המדרש שאף בחו"ל יש מצוה בסעודת "חנוכת הבית", דהרי ברכת הקב"ה כשעשה את יום השבת עשה על כל גמר המלאכה ובכללו אף על בריאת חו"ל כמו שכתוב "וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו".

(דבר אליהו, מדרש תנחומא)

החשיבות בבית יפה

אדם מישראל צריך להשתדל לא רק לבנות או לקנות בית, אלא גם שיהיה הבית יפה מבחוץ ומבפנים, כי על ידי זה הוא מקיים את הכתוב "זה אלי ואנוהו" אותו דרשו חז"ל (שבת, קל"ג) - "התנאה לפניו במצוות, עשה לפניו סוכה נאה ולולב נאה". זאת ועוד: בעל הבית צריך להשתדל להכניס אורחים בביתו שגם הם ייהנו מהפאר, כיוון שאבא שאול אומר "ואנוהו" - הווה דומה לו, מה הוא חנון ורחום אף אתה היה חנון ורחום (שם).

עוד יש לומר: כתוב "עבדו את ה' בשמחה". כדי לעבוד בשמחה זקוקים אנו לרגש של קורת רוח ונחת רוח שגורם לנו הבית היפה, המרוהט בטוב טעם, כמו שאמרו חז"ל: "שלושה מרחיבים דעתו של אדם ואלו הן: דירה נאה, אשה נאה וכלים נאים (ברכות ב"ז).

קדושת הבית

לפני שנים רבות כשנכנסת לביתו של יהודי, היידישקייט היה זועק מכל פינות הבית - בכניסה מזוזה גדולה וכשרה, על הקירות תמונות של צדיקים ושל ההורים שהיו מזוקנים וחסידיים, נשים צנועות בעלות פאה נכרית, לוח מזרח, מספר קופסאות של "רבי מאיר בעל הנס", "משנכנס" ו"נר נשמה". על הארונות עמדו מספר גדול של פמוטים להדלקת נרות, חנוכייה, קופסה לאתרוג, מגדל קטן לבשמים, גביעי כסף לקידוש, אבוקה להבדלה, שופר לראש השנה ומגילת אסתר. בנוסף היה ארון גדול מלא ספרי קודש. ואם חדר האוכל היה אוהל מועד, היה המטבח קודש קודשים, מכיוון שכאן שמרה עקרת הבית בקפדנות יתירה על כשרות המטבח ועל קדושת השבת וחגי ישראל. שולחנות וכלים מיוחדים היו לבשרי ולחלבי. עמדה מוכנה הייתה לנטילת ידיים, ועל השולחנות היו סידורי תפילה לברכת המזון וקריאת שמע, ומדפים לטלית ותפילין.

בימים שלנו בעוונותינו הרבים, אצל חלק מאחינו אין זכר לכל זה. במקום המזוזה שומר על הבית כלב גדול, ובחדרים על הקירות נמצאות כל מיני תמונות בלתי מוסריות, רדיו וכיוצא בזה... לכן כתוב בתורה בפרשת נח "יפת אלוקים ליפת וישכון באוהלי שם". כלומר, התורה אינה מתנגדת ליופיו של יפת, אלא התנאי הוא שאם האהל הוא האהל של שם, בית יהודי, ברוח ישראל סבא, אז יכולים להביא בתוכו גם צעצועים ותכשיטים מיופיו של יפת. אבל התורה אינה מרשה להתגורר באוהל יפת ולהכניס בו רק זכר של שם...

(אוצר מרגליות עמ' קע"ב)

סיום הבניה הגשמית - תחילת ההתחזקות הרוחנית

אמר האדמו"ר מצ'ורטקוב בחנוכת ישיבת "חכמי לובלין":

"היודעים אתם מי חוגג היום את חנוכת הבית? התורה הקדושה! היא אשר נכנסת היום לשכון בבניין הזה".

והמשיך: "אומר רש"י על הפסוק "ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן" - כלות כתיב, ככלה שנכנסת לחופה. כלומר, בבנין חומרי מגיעים עם סיום סידוריו הסופיים לכלות המלאכה, ולעומת זה בבנין רוחני עם הגמר שלו רק מתחילה התחזקות הקדושה. כאשר כילה משה רבנו את בנין המשכן החלה אז מחדש שמחה של מצוה. וזאת אני אומר על החג שלנו, שרק עם סיום הבנין החומרי מתחילה פתיחת הישיבה שהיא בנין רוחני של תורה ויראה".

וסיים בפסוק "ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור" שמכאן ואילך "יהי אור".

(אור המאיר עמ' 246)

